

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Michał Jędrzejczyk

LRZ.411.3.1.2024

Dariusz Korneluk
I Zastępca Prokuratora Generalnego
Prokurator Krajowy
Prokuratura Krajowa
ul. Postępu 3, 02-676 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/24/002 – Zawarcie i realizacja umowy na zakup oprogramowania Hermes

W tekście niniejszego wystąpienia z uwagi na treść art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o dostępie do informacji publicznej* (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) - dalej określanej jako *uodip* - Najwyższa Izba Kontroli dokonała wyłączenia niektórych danych z uwagi na:

- tajemnicę postępowania przygotowawczego (śledztwa) – na podstawie art. 5 ust. 1 *uodip* oraz art. 241 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny* (Dz. U. z 2024 r. poz. 17, ze zm.), w związku z art. 156 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks postępowania karnego* (Dz. U. z 2025 r. poz. 46), co oznaczono jako **[TŚ]**;
 - tajemnicę przedsiębiorcy – na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. *o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233), co oznaczono jako **[TP]**;
 - prywatność osoby fizycznej - na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip*, co oznaczono jako **[PF]**.
- Wyłączeń tych dokonano w interesie odpowiednio: śledztwa, przedsiębiorcy i osoby fizycznej.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 93

nik@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Prokuratura Krajowa w Warszawie ¹ , ul. Postępu 3, 02-676 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Korneluk, I Zastępca Prokuratora Generalnego, Prokurator Krajowy od 28 lutego 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Bogdan Świączkowski – od 7 marca 2016 r. do 14 lutego 2022 r., Dariusz Barski – od 18 marca 2022 r. do 12 stycznia 2024 r., Jacek Bilewicz – od 12 stycznia 2024 r. do 12 marca 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania Prokuratora Krajowego przy zakupie oprogramowania Hermes.
Okres objęty kontrolą	2020 – 2024 (I półrocze) ²
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontrolerzy	1. Sebastian Szozda, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/101/2024 z 2 września 2024 r., 2. Karol Łęcki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/102/2024 z 2 września 2024 (akta kontroli Tom I str. 3 - 4)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, zakup przez Prokuraturę Krajową, w listopadzie 2020 r. systemu do analizy danych z otwartych źródeł o handlowej nazwie Hermes ⁵ dokonany został z naruszeniem zasad legalności, rzetelności i gospodarności wydatkowania środków publicznych.

Wyniki kontroli wskazują, że system ten zakupiono bez przeprowadzania analiz w zakresie potrzeb prokuratury, oczekiwanych funkcjonalności systemu, a także bez dokonania rzetelnego rozeznania rynku i analizy ekonomicznej zakupu tego typu oprogramowania. Podejmowane w tym zakresie działania wskazują, że od początku planowano zakup systemu oferowanego przez konkretnego dostawcę, a dokonana pobieżna analiza programów alternatywnych, pomimo że wskazywała na dostępność porównywalnych, tańszych systemów, nie została

¹ Dalej: PK lub Prokuratura.

² Z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed i/lub po tym okresie, jeśli mają wpływ na działalność jednostki w okresie objętym kontrolą.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ W umowie na zakup oprogramowania z 16 listopada 2020 r. przedmiot umowy określony został jako zakup licencji na „Produkt, który umożliwia bieżące pozyskiwanie danych z wielu źródeł internetowych i może być wykorzystywany na potrzeby analizy kryminalnej”. W aktach kontroli przedmiot umowy określany jest również jako system składający się z modułów [TP] w niniejszym wystąpieniu: „system Hermes”.

wzięta pod uwagę i szczegółowo sprawdzona. Z analizy tej wyprowadzono niewłaściwe wnioski, a Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego poinformowano o przewadze funkcjonalności systemu Hermes nad innymi tego typu systemami (przewagą tą miało być [TP], co było sprzeczne z posiadaną przez Prokuraturę wiedzą o systemie Hermes). Przed podjęciem decyzji o zakupie oprogramowania nie przeprowadzono również testów systemu Hermes, pomimo że dwudniowe testy przeprowadzono odnośnie dwóch programów alternatywnych⁶. Zakupu systemu Hermes dokonano, pomimo że pracownicy Wydziału Analizy Kryminalnej, którzy docelowo stosowali system Hermes w ramach dokonywanych analiz kryminalnych, nie zgłaszali potrzeb w zakresie zakupu takiego systemu. Tym samym – w ocenie NIK – system Hermes zakupiony został z rażącym naruszeniem zasady rzetelnego i gospodarnego wydatkowania środków publicznych.

W ocenie NIK, przy zakupie w sposób nieuprawniony wyłączono stosowanie obowiązującej wówczas ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁷ powołując się na art. 4 pkt. 5 lit. c tej ustawy, tj. w celu ochrony bezpieczeństwa publicznego, pomimo że okoliczności faktyczne jak i charakter kupowanego systemu nie uzasadniał pominięcia przepisów ww. ustawy.

Zakupiony system Hermes, co do zasady stanowił oprogramowanie typu OSINT⁸, tj. jest narzędziem wspomagającym dokonywanie analizy kryminalnej z otwartych źródeł, a użytkowanie takiego systemu związane jest z wykonywaniem ustawowych zadań prokuratury określonych w przepisach prawa⁹. Zgodnie z brzmieniem ww. art. 4 pkt. 5 lit. c Pzp, orzecnictwem oraz doktryną¹⁰ zastosowanie tego przepisu nie jest możliwe, jeśli podmiot zamawiający nie wykaże, że ochrona bezpieczeństwa publicznego oraz istotnych interesów dotyczących bezpieczeństwa państwa nie może zostać zagwarantowana w inny sposób, niż udzielenie zamówienia bez zastosowania ustawy.

Prokuratura Krajowa, dokonując zakupu, w żaden sposób nie wykazała, czy i w jaki sposób zastosowanie konkurencyjnych trybów Pzp naraziłoby bezpieczeństwo publiczne oraz istotne interesy bezpieczeństwa państwa, co było niezbędne do wyłączenia zastosowania trybów przetargowych.¹¹

Prokuratura Krajowa oparła uzasadnienie odstąpienia od zastosowania Pzp jedynie na jednej opinii prawnej, której większość stanowi cytat wiadomości email prokuratora z Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej opisującego wpływ pandemii covid-19 na rozwój przestępczości internetowej, czasochłonność dokonywania analiz z otwartych źródeł internetowych i duże obciążenie tymi obowiązkami prokuratorów oraz duże znaczenie w usprawnieniu ww. działań przez narzędzia typu OSINT. W konkluzji opinii prawnej jej autor stwierdził, że okoliczności podniesione w tym emailu, w tym

⁶ Systemy [TP] oraz [TP].

⁷ Dz.U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm., dalej *Prawo zamówień publicznych* lub Pzp.

⁸ Skrót od angielskich słów: open-source intelligence.

⁹ M.in. w art. 3 § 1 pkt 6 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. *Prawo o prokuraturze* (Dz.U. z 2024 r. poz. 390), § 19 pkt 3, § 20 pkt 4 oraz § 21 pkt 2 i pkt 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. *Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury* (Dz.U. z 2023 r. poz. 1115, ze zm.).

¹⁰ Wyrok z 2 października 2008 r., C-157/06, Komisja Wspólnot Europejskich v. Republika Włoska, ECR 2008/10, s. I-7313, (ZOTSis 2008/10/I-7313), Uchwała Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 19 czerwca 2008 r. KIO/KU 2/08 LEX nr 590050 oraz Joanna Jastrząb, *Cyberbezpieczeństwo a zamówienia publiczne*, *Zamówienia Publiczne Doradca* 3/2020 str. 36-40.

¹¹ Nowicki Józef Edmund, Wiśniewski Piotr, *Prawo zamówień publicznych*. Komentarz, wyd. V, WKP 2023, Sobczyk-Smolik Paulina w: Bielarczyk Piotr (red.), Gonet Wojciech (red.), Wójtowicz-Dawid Anna (red.), *Zamówienia publiczne*, WKP 2021.

fakt, że możliwość wystąpienia kryzysu gospodarczego wywołanego pandemią może nasilić przestępczość, uzasadniają wyłączenie stosowania przepisów Pzp ze względu na ochronę bezpieczeństwa publicznego.

W ocenie NIK ww. opinia prawna w żaden sposób nie dawała podstaw do wyłączenia stosowania przepisów Pzp, bowiem nie wykazano w niej, w jaki sposób zastosowanie tych przepisów realnie zagroziłoby ochronie bezpieczeństwa publicznego oraz istotnych interesów bezpieczeństwa państwa. Wykonywanie analizy kryminalnej wchodzi bowiem w zakres bieżących zadań prokuratury wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów, a potencjalnie ujawniona w toku publicznych trybów przetargowych wiedza o zakupie i zastosowaniu oprogramowania przyspieszającego i ułatwiającego przeprowadzanie takiej analizy, nie mogłaby zagrozić ochronie bezpieczeństwa publicznego oraz istotnym interesom bezpieczeństwa państwa.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że podjęte przez Prokuraturę Krajową czynności pozarejestrowe z wykorzystaniem oprogramowania do analizy kryminalnej z otwartych źródeł mogły nadawać tej analizie charakteru czynności operacyjno-rozpoznawczych, które to nie mogą być realizowane przez jednostki prokuratury, a których cechą jest określona konfidențialność¹². Jednocześnie dokonanie zakupu oprogramowania Hermes z nieuprawnionym wyłączeniem stosowania ustawy Pzp mogło służyć utajnieniu tego zakupu.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli wyłączenie przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*¹³ przy zawarciu aneksów nr 1 i 2 do umowy na zakup systemu Hermes zostało oparte na niewłaściwej podstawie prawnej. Przy zawarciu aneksu nr 2 powołano się błędnie na przepis art. 12 ust. 1 pkt 1 lit b tej ustawy, tj. przepis wyłączający jej stosowanie w celu ochrony interesu bezpieczeństwa państwa. W przypadku zawarcia aneksu nr 1 w ogóle nie wskazano podstawy prawnej jego zawarcia w kontekście zamówień publicznych.

W ocenie NIK oba aneksy, których przedmiotem było wsparcie funkcjonowania systemu Hermes na kolejne lata, tj. 2022 r. i 2023 r., powinny zostać zawarte na podstawie art. 214 ust 1 pkt 1 lit. a i b Pzp z 2019 r., bowiem tylko dostawca/producent tego systemu mógł zapewnić jego dalsze wsparcie. W ocenie NIK zastosowanie niewłaściwej podstawy prawnej wyłączenia trybów przetargowych miało na celu niezgodne z prawem utajnienie zawarcia aneksu nr 2, a tym samym całej umowy na zakup systemu Hermes. Uzyskana w tym zakresie opinia prawna błędnie wskazywała na zasadność zastosowania art. 12 ust. 1 pkt 1 lit b Pzp z 2019 r., ponieważ – podobnie jak miało to miejsce przy zawarciu umowy - nie wykazano, dlaczego zastosowanie trybów przetargowych przy zakupie systemu ułatwiającego wykonywanie publicznie znanych zadań prokuratury naraziłoby bezpieczeństwo państwa. W ocenie NIK upowszechnienie wiedzy o nabyciu narzędzia usprawniającego wykonywanie ustawowych zadań prokuratury nie mogło realnie narazić ww. dóbr chronionych.

Zakup systemu Hermes procedowano nierzetelnie, bowiem w treści umowy zawarto niekorzystne dla Prokuratury Krajowej zapisy dotyczące wiążącego dla treści umowy języka (wskazano język angielski), właściwego dla umowy sądu

¹² S. Godlewska, *Analiza kryminalna w postępowaniu karnym*, Prokuratura i Prawo 2/2022 i 3/2022, A. Dana, *Prawo o czynnościach operacyjno-rozpoznawczych*, Prokuratura i Prawo 3/2021, M. Chrabkowski, *Wykorzystanie metod pracy operacyjnej w czynnościach sprawdzających (uwagi do artykułu K. Chałubek)*, Prokuratura i Prawo 7-8/2013.

¹³ Dz.U. z 2024 r. poz. 1320, dalej *Prawo zamówień publicznych* z 2019 r. lub Pzp z 2019 r.

(wskazano sąd w Londynie oraz właściwość „prawa Anglii i Walii”), kar umownych oraz działań dostawcy w przypadku czasowej przerwy w działaniu systemu. Niekorzystny dla Prokuratury był także umowny zapis dotyczący obowiązku odbioru jakościowego systemu w sytuacji uzyskania w testach pozytywnego wyniku funkcji powyżej 90%, bowiem nie było wiadomo jakie funkcjonalności nie będą działać prawidłowo. Odbiór zainstalowanego w Prokuraturze Krajowej systemu wykazał braki w zakresie jego funkcjonalności, które jednak zostały niezwłocznie usunięte.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na rażącą nierzetelność przy zawarciu aneksu nr 2 do umowy na zakup systemu Hermes, bowiem Prokuratura Krajowa nie dysponowała jakimkolwiek dokumentem potwierdzającym, że podmiot będący stroną aneksu jest następcą prawnym podmiotu, z którym zawarto umowę na zakup systemu.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli zakup systemu usprawniającego wykonywanie analizy kryminalnej przez jednostki prokuratury można uznać za zakup celowy (przeznaczony do wykonywania ustawowych zadań prokuratury), jednakże winien on być poprzedzony dokonaniem analizy potrzeb dotyczących oczekiwanych funkcjonalności, zakresu wykorzystania, liczby użytkowników itp. Analiza taka powinna zostać dokonana przez Prokuraturę Krajową na podstawie potrzeb własnych, jak też na podstawie potrzeb zgłoszonych przez inne, podległe jednostki prokuratury. Jednakże w Prokuraturze Krajowej nie opracowano żadnego dokumentu określającego potrzeby w tym zakresie, ograniczając się jedynie - w sporządzanych notatkach urzędowych, pismach i wiadomościach email - do ogólnych argumentów o zasadności i przydatności takiego typu oprogramowania. Tym samym, w ocenie NIK, kryterium celowego dokonywania wydatków ze środków publicznych nie zostało wystarczająco wypełnione.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia fakt, że system Hermes nie został w żaden sposób zweryfikowany pod względem bezpieczeństwa przetwarzanych w Prokuraturze Krajowej danych, w tym informacji objętych tajemnicą prowadzonych postępowań przygotowawczych. Z uwagi na charakter informacji przetwarzanych przez Prokuraturę Krajową rzetelność działań wymagała takiej weryfikacji. Tymczasem w toku kontroli nie potrafiono udzielić jednoznacznej informacji ani przedstawić w tym zakresie dowodów, czy producent/dostawca systemu lub inne zewnętrzne podmioty mogły mieć dostęp do danych przetwarzanych przez Prokuraturę Krajową, w tym informacji wprowadzanych do systemu Hermes w toku wykonywanych analiz kryminalnych (a tym samym informacji pochodzących z prowadzonych postępowań przygotowawczych). Negatywna ocena NIK dotyczy również nieobjęcia systemu Hermes polityką bezpieczeństwa danych osobowych, pomimo, że takie dane były w nim przetwarzane.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia również sposób użytkowania systemu Hermes w części dotyczącej zrealizowania nieokreślonej liczby (nie mniej niż 30) wyszukiwań przy pomocy systemu Hermes, które wbrew obowiązującym przepisom zlecane były ustnie, bez formalnego wniosku, a tym samym bez możliwości weryfikacji czy zapytania te związane były z popełnianiem przestępstw i prowadzonymi postępowaniami przygotowawczymi. Takie użytkowanie systemu Hermes - w świetle zapisów umowy na jego zakup - naraziło Prokuraturę Krajową na odpowiedzialność odszkodowawczą z tej umowy. Ponadto nieuprawnione użytkowanie systemu Hermes leżało poza zakresem wykonywania przewidzianej przepisami analizy kryminalnej i mogło nadawać tym działaniom cech czynności o charakterze

operacyjno-rozpoznawczym, do których Prokuratura Krajowa nie była uprawniona.

Negatywna ocena NIK dotyczy również nieujęcia informacji o zakupie systemu Hermes i usługi jego wsparcia w rocznych sprawozdaniach z udzielonych zamówień przekazywanych do Urzędu Zamówień Publicznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

1. Analizy dokonywane w Prokuraturze Krajowej przed zakupem systemu Hermes.

Opis stanu
faktycznego

Dyrektor Departamentu ds. Przestępczości Gospodarczej Prokuratury Krajowej, Michał Ostrowski, po spotkaniu w dniu 11 marca 2020 r. z przedstawicielami firmy oferującej system Hermes, tj. NSO Group, w notatce z 12 marca 2020 r. zawarł sformułowania, że należy dokonać weryfikacji przydatności w Prokuraturze Krajowej tego typu systemu, ewentualny zakup wymaga szczegółowej, profesjonalnej oceny, a – jak podkreślił w notatce - Wydział ds. Analizy Kryminalnej Prokuratury Krajowej nie dysponował wówczas żadnym oprogramowaniem typu OSINT, tj. narzędziem do pozyskiwania danych w oparciu o dane jawnoźródłowe.

(akta kontroli tom II str. 135-140)

Przesłuchany w charakterze świadka na okoliczność spotkania w dniu 11 marca 2020 r. z przedstawicielami firmy NSO Group, na którym zaprezentowano możliwości systemu Hermes, Zastępca Prokuratora Generalnego Michał Ostrowski (w dniu zakupu systemu Hermes Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej) zeznał: *Spotkanie odbyło się w siedzibie PK przy ul. Rakowieckiej, na jednej z salek konferencyjnych. Na spotkanie to zostałem zaproszony przez Prokuratora Krajowego Bogdana Święczkowskiego, jak pamiętam sekretarka Prokuratora Krajowego zadzwoniła i poinformowała, że odbędzie się spotkanie prezentujące to oprogramowanie. W tym spotkaniu wziął udział Prokurator Krajowy Bogdan Święczkowski, pan prokurator Sebastian Chmielewski, pan prokurator Adam Zbieranek. Spotkanie odbyło się w j. angielskim, a ze strony NSO Group był pan i pani, dwoje młodych ludzi, pani mówiła dość dobrze w j. polskim, nie pamiętam ich nazwisk, było to dwoje młodych ludzi. Na spotkaniu odbyła się prezentacja w formie wizualnej oprogramowania Hermes. Z uwagi, że Wydział Analizy Kryminalnej podlegał mi, brałem w nim udział, spotkanie trwało ok. godziny. Nie przypominam sobie by przekazywano jakieś materiały w formie dokumentów.*

(akta kontroli tom I str. 514-517)

W notatce służbowej z dnia 23 marca 2020 r. sporządzonej przez ekspertów Wydziału ds. Analizy Kryminalnej stwierdzono, że Prokuratura Krajowa nie posiadała oprogramowania do analizy OSINT. Ich zdaniem dane zamieszczone na portalach społecznościowych mogły stanowić istotny materiał do dalszej analizy oraz doprowadzić do ujawnienia powiązań osobowych. Te same wnioski powtórzono w notatce pracowników Wydziału ds. Analizy Kryminalnej z 22 maja 2020 r.

(akta kontroli tom II str. 142-149, 165-169)

W notatce urzędowej z dnia 23 marca 2020 r. sporządzonej przez prokuratora Tomasza Iwanowskiego zawarto informację, że *system Hermes lub podobne rozwiązania niezbędne będą do wykonywania zadań stojących przed prokuraturą, a szybkie kojarzenie danych i ich analiza miała ułatwiać prowadzenie śledstw.*

(akta kontroli tom II str. 150)

W notatce służbowej z dnia 2 kwietnia 2020 r. podpisanej przez Dyrektora Departamentu ds. Przestępczości Gospodarczej, Michała Ostrowskiego, prokuratora Tomasza Iwanowskiego oraz Naczelnika Wydziału ds. Analiz Kryminalnej Katarzynę Frąckowiak, stwierdzono, że informacje publikowane w internecie to istotne źródło dowodowe, a analiza tych danych bez specjalistycznego oprogramowania jest czasochłonna i mało efektywna.

(akta kontroli tom II str. 155-159)

Prokurator Krajowy Bogdan Świączkowski w piśmie z 21 kwietnia 2020 r. informował Ministra Sprawiedliwości Zbigniewa Ziobro o konieczności analizy informacji publikowanych w internecie, w szczególności w mediach społecznościowych. Jego zdaniem dane takie miały charakter masowy, a ich analiza bez specjalistycznego, dedykowanego systemu informatycznego była czasochłonna i w minimalnym zakresie efektywna. Poinformował, że niemal w każdym postępowaniu karnym, np. w zakresie cyberprzestępczości, należało przeprowadzić analizę ogólnodostępnych źródeł informacji. Informował, że nabycie systemu Hermes umożliwi błyskawiczne przeanalizowanie i powiązanie danych masowych z różnych źródeł, znacząco przyspieszając tok prowadzonych postępowań karnych.

(akta kontroli tom II str. 159-164)

W ramach śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie, Naczelnik Wydziału ds. Analiz Kryminalnej Katarzyna Frąckowiak zeznała [\[TŚ\]](#).

(akta kontroli tom II str. 202-225)

Tomasz Iwanowski, Zastępca Dyrektora Departamentu do Spraw Cyberprzestępczości i Informatyzacji w złożonym wyjaśnieniu podał m.in: że pełniąc funkcję kierownika Działu ds. Cyberprzestępczości monitorował bieżący nadzór i koordynację postępowań przygotowawczych dotyczących cyberprzestępczości, przez co dostrzegł potrzebę pogłębionej i kompleksowej analizy danych w cyberprzestrzeni, a ogląd tej sytuacji wskazywał na niedostateczny sposób analizowania danych z otwartych źródeł. Wyjaśnił, że przedstawił kierownictwu Prokuratury pomysł związany z zakupem systemu do tego typu analiz.

Prokurator Tomasz Iwanowski nie udzielił odpowiedzi na pytanie dotyczące zlecenia wykonania analiz odnośnie szczegółowych potrzeb Prokuratury w tym zakresie, np. liczby stanowisk, loginów i osób, które miały obsługiwać ten system.

(akta kontroli tom I str. 474-477)

Na pytanie zadane w toku kontroli Prokuratorowi Krajowemu odnośnie analiz w zakresie potrzeb Prokuratury Krajowej dotyczącej systemu typu OSINT Marek Wełna, Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej Prokuratury Krajowej wyjaśnił, że *Prokuratura Krajowa nie posiada dokumentów lub informacji, które mogą stanowić odpowiedź na te pytania. Dokumentacja związana z procesem zawarcia i realizacji umowy na zakup oprogramowania „Hermes” została przekazana Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie do śledztwa o sygn. (...). Tam należy zwracać się o źródłowe dane. W sytuacji ujawnienia w Prokuraturze jakichkolwiek materiałów dotyczących tej sprawy, są one niezwłocznie udostępniane Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie do rzeczonego śledztwa.*

(akta kontroli tom I str. 421-422)

W dokumentach zabezpieczonych w Prokuraturze Krajowej przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie i udostępnionych dla potrzeb niniejszej kontroli przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie brak jest dokumentów w zakresie poleceń przeprowadzenia analiz przez Prokuraturę Krajową podległym komórkom organizacyjnym, analiz sporządzonych przez podmioty zewnętrzne, informacji w tym zakresie od komórek organizacyjnych prokuratury oraz oczekiwań wobec oprogramowania typu OSINT. Przed zakupem systemu Hermes nie ustalono w ilu sprawach rocznie analizy OSINT mogły być wykorzystywane oraz ile wymaganych było stanowisk, loginów czy osób, które będą obsługiwać system, ani czy ich znajomość języka angielskiego jest wystarczająca do odbycia szkoleń z obsługi systemu Hermes (umowa na zakup systemu Hermes przewidywała przeprowadzenie przez dostawcę systemu szkoleń w języku angielskim).

W złożonym wyjaśnieniu Naczelnik Wydziału ds. Analiz Kryminalnej Katarzyna Frąckowiak podała, że *nie ma wiedzy czy były prowadzone analizy dotyczące potrzeby zakupu takiego narzędzia, ilości stanowisk dostępnych oraz czy przeprowadzono szacowanie ilości spraw, w których narzędzie to będzie wykorzystywane*. Wyjaśniła, że *jej takich analiz nie zlecano, a Wydział Analiz Kryminalnych nie otrzymał polecenia ustalenia zapotrzebowania prokuratorów na zlecenie analiz OSINT do postępowań*. Wyjaśniła, że nie ma wiedzy czy analizy zlecono innym komórkom Prokuratury.

(akta kontroli tom I str. 423-424)

Przesłuchana w charakterze świadka Naczelnik Wydziału ds. Analiz Kryminalnej Katarzyna Frąckowiak na pytanie o treści: *czy, a jeżeli tak to w jaki sposób przed marcem 2020 r. Wydział ds. Analiz Kryminalnej zgłaszał potrzebę nabycia programu typu OSINT, a jeśli tak to do kogo i w jakiej formie zeznała: przed marcem 2020 r. Wydział Analiz Kryminalnej nie zgłaszał potrzeby zakupu platformy do OSINT-u. Nie widzieliśmy takiej potrzeby, zresztą na dokonywanie takich analiz nie pozwalało nam ówczesne zarządzenie nr 43/2016 dotyczące sporządzania analiz kryminalnych. Zostałam poinformowana przez Dyrektora Michała Ostrowskiego, że zostanie nam zakupiony system do analizy OSINT i że Wydział będzie realizował takie analizy, bo są niezbędne w sprawach – głównie – cyberprzestępczości*.

Przesłuchana w charakterze świadka Naczelnik Wydziału ds. Analiz Kryminalnej Katarzyna Frąckowiak na pytanie o treści: *czy świadek wie lub uczestniczył w spotkaniach z dostawcami/producentami lub ich przedstawicielami innych systemów typu OSINT niż system Hermes, gdzie, kiedy i ile takich spotkań się odbyło* zeznała: *w okresie czerwiec – sierpień 2020 r. odbyły się w siedzibie Prokuratury Krajowej prezentacje dwóch platform OSINTowych, jedną, [TP], prezentował ich polski dystrybutor, firma [TP] drugą, [TP], prezentował polski przedstawiciel [TP]* Były dwie prezentacje w siedzibie Prokuratury Krajowej, w co najmniej jednym spotkaniu udział brał p. prokurator Święczkowski, zaś p. prokurator Iwanowski brał udział w obu prezentacjach, nie pamiętam czy p. prokurator Ostrowski brał w nich udział. Oprócz tego, po tych spotkaniach umówiłam się na testy obu platform w siedzibach dystrybutorów, były dwudniowe i polegały na „klikaniu” i sprawdzaniu funkcjonalności. W przypadku systemu Hermes nie było możliwości wypróbowania tego systemu. Zgłaszaliśmy jako WAK prokuratorowi Tomaszowi Iwanowskiemu skontaktowanie się z producentem systemu Hermes i pozyskanie wersji testowej, tzw. demo, ale uzyskaliśmy od prokuratora Iwanowskiego odpowiedź, że producent nie przewiduje możliwości takich testów. Dopiero po zakupie i zainstalowaniu sprzętu ja miałam możliwość działania w środowisku programu Hermes. W przypadku systemu Hermes tylko w czasie pierwszego, zdalnego spotkania w ramach platformy Teams zaprezentowano mi główne funkcjonalności systemu Hermes.

(akta kontroli tom I str. 519-522)

2. Rzetelność zawarcia umowy na zakup systemu Hermes.

W materiałach zabezpieczonych przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie w Prokuraturze Krajowej w toku prowadzonego śledztwa, w notatkach służbowych, pismach oraz wiadomościach email - jako podmiot z którym prowadzono negocjacje przed zakupem systemu Hermes - widnieje firma NSO GROUP.

(akta kontroli tom II str. 135-140, 142-150, 156-158, 161-176)

Umowę na zakup systemu Hermes Prokuratura Krajowa zawarła w dniu 16 listopada 2020 r. z podmiotem Q Cyber Technologies SARL, a w umowie tej do kontaktu ze sprzedającym wskazano adres mailowy firmy NSO GROUP.

W umowie tej zawarto m.in. takie zapisy:¹⁴

- *Spółka jest dystrybutorem zastrzeżonego produktu, który umożliwia bieżące pozyskiwanie danych z wielu źródeł internetowych i może być wykorzystany na potrzeby dokonywania analizy kryminalnej („Produkt”),*
- *Produkt stanowi zaawansowane narzędzie programowe do zbierania i analizy danych i [TP]. Z zastrzeżeniem warunków niniejszej Umowy, Spółka niniejszym udziela Klientowi ograniczonej, niewyłącznej, niezbywalnej, nieobciążalnej i nieprzenoszalnej licencji na korzystanie z Produktu i wyłącznie w celu, do którego jest przeznaczony (dalej „Licencja”),*
- *Wszelkie i wszystkie kwoty zapłacone na rzecz Spółki na podstawie niniejszej Umowy nie podlegają zwrotowi i nie mogą być przedmiotem roszczenia ani dochodzenia przez Klienta,*
- *Usługi Wsparcia będą świadczone zgodnie ze standardową umową poziomu usług Spółki, która może zostać zmieniona od czasu do czasu,*
- *W przypadku opóźnienia Spółki w wykonywaniu jej obowiązków w zakresie terminowego Wdrożenia, jak określono w Punkcie 1.2 powyżej, wynikającego bezpośrednio z wyłącznej winy Spółki (z wyłączeniem bez ograniczenia zdarzeń siły wyższej i/lub wątpliwości OpSec [Bezpieczeństwo Operacyjne]), Klient będzie uprawniony do żądania od Spółki w ramach wstępnego szacunku odszkodowania kary umownej w wysokości 0,04% kwoty Drugiej Płatności¹⁵ za każdy dzień zwłoki z tym, że w żadnym przypadku taka kara nie może przekroczyć 25.000 USD,*
- *W przypadku całkowitej awarii Produktu gdzie nie ma żadnej możliwości działania przez okres dłuższy niż trzydzieści (30) kolejnych dni („Przestój Awaryjny”), z przyczyn(y) za które wyłączną odpowiedzialność ponosi Spółka, z wyłączeniem bez ograniczenia zagadnień OpSec i/lub zdarzeń Siły Wyższej, Klient będzie uprawniony do otrzymania od Spółki kary umownej w wysokości 1.200 USD za każdy dzień opóźnienia ponad Przestój Awaryjny do sumy 50.000 USD,*
- *Spółka nie gwarantuje, że Produkt i/lub Licencja będą nieprzerwane, wolne od błędów lub całkowicie bezpieczne. Spółka nie czyni i niniejszym wyklucza wszelkie i wszystkie dorozumiane gwarancje, w tym dorozumiane gwarancje przydatności handlowej, przydatności do określonego celu i braku naruszenia. Produkt i Licencja dostarczane na podstawie niniejszej Umowy są dostarczane lub wykonywane na zasadzie „jak jest”, „jak dostępne” (ograniczona gwarancja),*
- *Wszelkie i wszystkie spory dotyczące niniejszej Umowy podlegają przepisom prawa Anglii i Walii,*

¹⁴ Wg przysięgłego tłumaczenia treści umowy z języka angielskiego.

¹⁵ Wg umowy 1 mln euro x 0,04% = 400 euro.

- Wyłączna jurysdykcja przysługuje właściwym sądom w Londynie, w Anglii,
- Niniejsza Umowa została sporządzona w języku angielskim i przetłumaczona przez Klienta na język polski dla wyłącznej korzyści Klienta, jednakże Strony niniejszym uzgadniają i potwierdzają, że w przypadku jakichkolwiek rozbieżności pomiędzy angielską i polską wersją, wersja angielska ma pierwszeństwo i będzie wiążąca dla Stron.

(akta kontroli tom II str. 67-124)

W załączniku A do umowy na zakup systemu Hermes postanowiono, że test jego odbioru jakościowego (dalej: SAT) zostanie przeprowadzony w Prokuraturze Krajowej. SAT miał zweryfikować każdą funkcję według wykazu zawierającego 87 pozycji. Według postanowień umowy, SAT mógł być uznany za zakończony pomyślnie, jeśli więcej niż 90% wszystkich funkcji otrzyma wynik pozytywny. Pozytywny SAT wg umowy oznaczał zakończenie instalacji systemu i rozpoczęcie okresu wsparcia. Tym samym Prokuratura Krajowa związana była umową, pomimo że część funkcjonalności systemu nie działało. Pierwszy test systemu Hermes zakończył się negatywnie m. in. dlatego że [TP]. Drugi SAT z 29 grudnia 2020 r. zakończył się wynikiem pozytywnym, bowiem uzyskał 91%. Stało się tak, pomimo, że siedem funkcjonalności systemu uzyskało wynik negatywny.

(akta kontroli tom II str. 74-79, 113-117, 180-193)

W ramach śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie analityk Wydziału ds. Analizy Kryminalnej [TS].

(akta kontroli tom II str. 281-286)

Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Katarzyna Frąckowiak w ramach śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie zeznała [TS].

(akta kontroli tom II str. 202-225)

Katarzyna Frąckowiak, Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej w wiadomości email z 5 listopada 2020 r., skierowanej m.in. do radcy prawnego Krzysztofa Krełowskiego i Dyrektora Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej Michała Ostrowskiego wskazała w 18 punktach zapisy umowne, które należało zweryfikować przed podpisaniem umowy.

(akta kontroli tom II str. 226-227)

Katarzyna Frąckowiak, Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej wyjaśniła, że Wydział ds. Analizy Kryminalnej nie był upoważniony do kontaktu z przedstawicielami producenta przed podpisaniem umowy na zakup systemu Hermes, oraz że drogą mailową otrzymała do zaopiniowania dokument w postaci umowy na jego zakup. Wyjaśniła, że zgłosiła do projektu umowy uwagi, które odnosiły się do niejasnych zapisów, niekorzystnych dla zamawiającego, nakładających na zamawiającego dodatkowe zobowiązania oraz zwalniających z odpowiedzialności sprzedającego.

(akta kontroli tom I str. 423-424)

Przesłuchana w charakterze świadka Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Katarzyna Frąckowiak na pytanie o treści: czy przed zakupem systemu Hermes w dniu 16 listopada 2020 r. dostawca/producent systemu Hermes odpowiedział na wszystkie sformułowane przez Panią lub zespół WAK pytania odnośnie funkcjonalności systemu Hermes zeznała sformułowałam pytania do dostawcy/producenta systemu Hermes i przekazałam je prokuratorowi Iwanowskiemu, ponieważ nie miała bezpośredniego kontaktu z tymi

dostawcami/przedstawicielami. Z tego co pamiętam, kilkakrotnie monitowałam o odpowiedzi na moje pytania, pomimo tego nie uzyskałam na nie odpowiedzi. W efekcie dopiero po uzyskaniu fizycznego dostępu do systemu Hermes uzyskałam wiedzę o wszystkich funkcjonalnościach tego systemu.

(akta kontroli tom I str. 519-522)

Michał Ostrowski, Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej, w piśmie z 1 lutego 2022 r. do Zastępcy Prokuratora Krajowego, Agaty Gałuszki-Górskiej (dotyczącym aneksu na przedłużenie o 12 miesięcy usługi utrzymaniowej dla systemu Hermes) poinformował, że w ramach rozmów roboczych wynegocjowano korzystne dla Prokuratury Krajowej warunki, zaś umowę z dnia 16 listopada 2020 r. poszerzono o nieobecne wcześniej zapisy, tj. zabezpieczono interesy Prokuratury Krajowej w przypadku chwilowej lub trwałej awarii systemu, dodano zapis o możliwości wypowiedzenia umowy, jeśli system nie będzie zdolny do działania przez okres dłuższy niż 30 dni, a po jej wypowiedzeniu z tego powodu Prokuratura miała otrzymać zwrot poniesionych kosztów proporcjonalnie za okres, jaki pozostałby do końca obowiązywania umowy, gdyby nie została rozwiązana. Poinformował, że dodano także zapis, iż w przypadku braku możliwości korzystania z systemu na skutek jego chwilowej awarii (trwającej powyżej kolejnych 7 dni) okres wsparcia będzie bezpłatnie przedłużany.

(akta kontroli tom II str. 64-65)

W toku kontroli Prokuratura Krajowa przekazała wyjaśnienia kancelarii prawnej Ćwik i Partnerzy prowadzącej obsługę prawną Prokuratury Krajowej, w której kancelaria ta poinformowała, że w 2020 r., pomimo iż kancelaria świadczyła usługę prawną na rzecz Prokuratury Krajowej, to nie brała jakiegokolwiek udziału w żadnym z etapów procedury zakupu oprogramowania Hermes (poczynając od etapu przygotowania do finalizacji zakupu).

(akta kontroli tom I str. 434)

W dniu 3 kwietnia 2023 r. Beata Sobieraj-Skonieczna, Zastępca Prokuratora Krajowego zawarła aneks nr 2 do umowy sprzedaży z 16 listopada 2020 r. dotyczący usługi wsparcia systemu Hermes w okresie 1 lutego 2023 r. do 31 stycznia 2024 r. za cenę 330 tys. euro. Aneks ten zawarto z podmiotem Bold Analytics Ltd. Podpisując ww. aneks Zastępca Prokuratora Krajowego działała na podstawie pełnomocnictwa nr 1/2023 z 3 kwietnia 2023 r. udzielonego przez Prokuratora Krajowego Dariusza Barskiego. Pełnomocnictwo wg jego treści dotyczyło zawarcia w imieniu Skarbu Państwa – Prokuratury Krajowej ze spółką Bold Analytics Ltd z siedzibą w Izraelu Aneksu nr 2 do umowy z dnia 16 listopada 2020 r. zawartej ze spółką Q Cyber Technologies SARL z siedzibą w Luksemburgu.

W ww. aneksie nr 2 zawarto zapis, że zgodnie z pkt 8 umowy wstępnej, Q Cyber Technologies przeniósł wszystkie swoje prawa i obowiązki wynikające z umowy na Bold Analytics, która wyraziła zgodę na taką cesję.

W umowie z 16 listopada 2020 r. na zakup systemu Hermes w punkcie nr 8 „Cesja” zawarto zapis, że *prawa i obowiązki wynikające z tej umowy nie są przenoszalne i nie podlegają cesji przez którąkolwiek ze stron bez uprzedniej pisemnej zgody drugiej strony. Spółka mogła dokonać cesji swoich praw i obowiązków na podmiot dominujący, powiązany lub zależny oraz w przypadku przejęcia, na spółkę następcę i pod warunkiem, że prawa Prokuratury nie zostaną uchylone na mocy takiej cesji.*

Przesłuchany w charakterze świadka Dariusz Barski, Prokurator Krajowy w okresie od 18 marca 2022 r. do 12 stycznia 2024 r. zeznał, że nie pamięta aby

zapoznawał się z umową cesji praw do umowy na zakup systemu Hermes, a kwestie formalne związane z aneksowaniem umowy realizowała na jego polecenie p. prokurator Sobieraj-Skonieczna, Z-ca Prokuratora Krajowego, w której zakresie zadań były te sprawy oraz inni pracownicy Prokuratury Krajowej, w tym p. Maria Waclaw, Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego. Zeznał ponadto: Prokurator Ostrowski poinformował mnie, że kończy się umowa i jest potrzeba jej aneksowania i zleciłem określonym osobom przedłużenie trwania tej umowy. Zaprezentowano mi program oraz zaleciłem, aby podjąć negocjacje co do obniżenia ceny, które przyniosły pozytywny efekt. Pamiętam, że była w to zaangażowana kancelaria Ćwik i Partnerzy. Nie wchodził w grę przetarg, bowiem tylko jeden podmiot był możliwy zapewnić kontynuację obsługi systemu. Ponadto zeznał, że w jego ocenie dokumenty związane z ww. cesją praw do umowy na zakup systemu Hermes powinny się znajdować w Biurze Administracyjno-Finansowym Prokuratury Krajowej.

(akta kontroli tom I str. 510-512, tom II str. 19-29, 70)

Na pytanie o treści czy po dniu 3 kwietnia 2023 r., tj. po dacie zawarcia aneksu nr 2 do umowy z dnia 16 listopada 2020 r. na zakup systemu Hermes, który to aneks dotyczył wsparcia systemu oraz zawarty został z podmiotem Bold Analytics Ltd, wsparcie systemu Hermes zagwarantowane było na przewidzianym w ww. aneksie poziomie i odbywało się bez istotnych zakłóceń, pomimo faktu, że w Prokuraturze Krajowej brak jest dokumentów potwierdzających przejęcie praw do ww. umowy na zakup systemu Hermes przez stronę aneksu nr 2, tj. Bold Analytics Ltd, Katarzyna Frąckowiak, Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej wyjaśniła, że wsparcie systemu po dniu 3 kwietnia 2023 roku odbywało się bez zakłóceń.

(akta kontroli tom IV str. 124-128)

W Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie, która zabezpieczyła w Prokuraturze Krajowej materiały dotyczące zakupu systemu Hermes do prowadzanego śledztwa, brak jest dokumentów potwierdzających przejście praw do umowy z 20 listopada 2020 r. na podmiot Bolt Analytics Ltd.

Prokuratura Krajowa nie przedłożyła dowodów na udzielenie pisemnej zgody na dokonanie cesji praw i obowiązków wynikających z umowy z 16 listopada 2020 r. Prokuratura Krajowa nie przedłożyła również dowodów potwierdzających dokonanie fuzji, cesji lub innego przekształcenia przenoszącego prawa z umowy z dnia 16 listopada 2020 r. na zakup systemu Hermes pomiędzy Bolt Analytics Ltd i Q Cyber Technologies SARL.

Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego Prokuratury Krajowej, Maria Waclaw na pytanie o treści: czy posiada Pani oryginał lub kopię umowy cesji praw z ww. umowy z 16 listopada 2020 r. z Q Cyber Technologies SARL na podmiot Bolt Analytics Ltd, jeśli tak, proszę o jej załączenie do wyjaśnień, jeśli nie, to czy umowa cesji pomiędzy ww. podmiotami została Pani okazana (przez kogo, kiedy, w jakich okolicznościach) lub czy posiada Pani wiedzę o istnieniu takiej umowy cesji (jeśli tak to jaką i z jakich źródeł) wyjaśniła: Nie posiadam oryginału, ani kopii umowy cesji, gdyż wszystkie dokumenty jakie Biuro posiadało w tej sprawie przekazałam prokuratorowi Jackowi Bilewiczowi. Nie pamiętam czy takowa umowa w ogóle istnieje. Nie przypominam sobie również, abym kiedykolwiek widziała taką umowę.

(akta kontroli tom I str. 421-422, tom IV str. 233-234)

Przesłuchany w charakterze świadka Zastępca Prokuratora Generalnego Michał Ostrowski (w dniu zakupu systemu Hermes Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej) zeznał, że nie ma żadnej wiedzy odnośnie umowy cesji, a takimi rzeczami powinna była się zajmować kancelaria prawna. Zeznał,

że jego działania ograniczyły się tylko do tego, że mijał termin obowiązywania poprzedniego aneksu i należało zapewnić ciągłość działania tego systemu.

(akta kontroli tom I str. 514-517)

3. Działania Prokuratury Krajowej wykraczające poza jej ustawowe uprawnienia.

W Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie, która zabezpieczyła w Prokuraturze Krajowej materiały dotyczące zakupu systemu Hermes do prowadzanego śledztwa brak jest dokumentów potwierdzających, by Prokurator Krajowy przed zakupem systemu Hermes zwracał się o sporządzenie opinii prawnych dotyczących norm kompetencyjnych, regulujących gromadzenie i przetwarzanie przez prokuraturę danych osobowych, analogicznych do przepisów art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o *Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu*¹⁶ czy art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji*¹⁷. Dokumentów takich nie przedłożyła również w toku kontroli Prokuratura Krajowa.

(akta kontroli tom I str. 421-422)

W Prokuraturze Krajowej wykonywanie czynności analitycznych w oparciu o dane pozyskiwane ze źródeł dostępnych w sieciach komputerowych regulowało zarządzenie¹⁸ Prokuratora Krajowego oraz wytyczne - pismo instrukcyjne¹⁹. Zarządzenie określało cel, tryb zlecenia i rejestracji czynności analitycznych, realizowanych w oparciu o dane pozyskiwane z sieci komputerowych, a także katalog informacji, możliwych do uzyskania w drodze tych czynności, które mogły mieć istotne znaczenie dla wykrycia sprawców oraz kierowania czynności śledczych. Czynności te realizował Wydział ds. Analizy Kryminalnej. Zgodnie z ww. zarządzeniem czynności można przeprowadzić w przypadku, gdy pozwolą na realizację celów postępowania karnego określonych w art. 297 Kodeksu postępowania karnego oraz realizację innych zadań określonych w art. 2 i art. 3 ustawy *Prawo o prokuraturze*. Czynności realizować należało na potrzeby postępowań przygotowawczych prowadzonych, nadzorowanych i koordynowanych przez Prokuraturę Krajową. Podstawą ich realizacji miał być pisemny wniosek prokuratora wykonującego czynności służbowe. Wniosek wymagał akceptacji Dyrektora Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej (lub jego Zastępcy). W piśmie instrukcyjnym do ww. zarządzenia określono, że czynności analityczne można było przeprowadzać do realizacji celów postępowania karnego lub w celu realizacji zadań określonych w art. 2 i 3 ustawy *Prawo o prokuraturze*. Podstawą realizacji tych czynności miał być pisemny wniosek prokuratora. We wniosku należało wskazać sygnaturę, pod którą sprawa została zarejestrowana w Prokuraturze Krajowej, bowiem wniosek mógł być skierowany jedynie w zakresie spraw zarejestrowanych w repertoriach i rejestrach tej Prokuratury. Wniosek miał jednoznacznie opisywać cel i zakres zleconych prac analitycznych.

¹⁶ Dz.U. z 2024 r. poz. 812, ze zm.

¹⁷ Dz.U. z 2024 r. poz. 145, ze zm.

¹⁸ Zarządzenie nr 15/2021 Prokuratora Krajowego z 11 lutego 2021 r. w sprawie wykonywania w Prokuraturze Krajowej czynności analitycznych w oparciu o dane pozyskiwane ze źródeł dostępnych w sieciach komputerowych.

¹⁹ Wytyczne – pismo instrukcyjne w zakresie wykonywania w Prokuraturze Krajowej czynności analitycznych w oparciu o dane pozyskiwane ze źródeł dostępnych w sieciach komputerowych podpisane przez p.f. Zastępcy Dyrektora Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej, Dariusza Furdzika.

Wzór wniosku o analizy w systemie Hermes był określony w załączniku do zarządzenia²⁰ w sprawie wykonywania analizy kryminalnej. Według tego zarządzenia analiza kryminalna obejmowała m.in. statystyczną i graficzną prezentację ustalonych powiązań przy zastosowaniu odpowiednich funkcji oprogramowania informatycznego i także wykonywane były na podstawie pisemnych wniosków.

(akta kontroli tom I str. 47-49, tom IV str. 225-232)

W odpowiedzi na pytanie o treści czy w Pani ocenie, jako Naczelnika Wydziału ds. Analizy Kryminalnej, zapytania oraz wyniki zapytań wykonywane w systemie Hermes przez Panią i pracowników kierowanego przez Panią Wydziału stanowiły wykonywanie analizy kryminalnej w rozumieniu obowiązujących przepisów, w tym zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 lipca 2021 roku w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, czy może stanowiły czynności operacyjno-rozpoznawcze (termin niezdefiniowany w powszechnie obowiązujących aktach prawnych), Katarzyna Frąckowiak, Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej wyjaśniła: Zawodowo zajmuję się analizą danych masowych. Nie mam wykształcenia prawniczego, przez co nie czuję się osobą kompetentną do zajmowania stanowiska w kwestii zakresu czy katalogu czynności zaliczanych do czynności operacyjno-rozpoznawczych, tym bardziej biorąc pod uwagę brak definicji ustawowej. W literaturze karnoprocesowej i kryminalistycznej teoretycy prawa od dłuższego czasu spierają się, co do tego w jaki sposób dane jawnoźródłowe mogą zostać wykorzystane w postępowaniu karnym i czy mają one charakter czynności operacyjnych, procesowo-śledczych, czy analityczno-informacyjnych.²¹ Zlecane przez prokuratorów czynności, realizowane przy użyciu systemu Hermes, narzędzi OSINT typu open source oraz narzędzi udostępnianych przez Europol w ramach Sirius Project, wykonywane były przez pracowników Wydziału do Spraw Analizy Kryminalnej Prokuratury Krajowej na podstawie obowiązujących przepisów, tj. Zarządzenia nr 15/2021 Prokuratora Krajowego z dnia 11 lutego 2021 roku w sprawie wykonywania czynności analitycznych w oparciu o dane pozyskiwane ze źródeł dostępnych w sieciach komputerowych. Czynności prowadzone były w sposób jawny i miały charakter analizy pasywnej (zbieranie danych). Nie stosowano metod ofensywnych: nie łamano haseł i zabezpieczeń po stronie portali; nie stosowano prowokacji/ manipulacji celem zdobycia informacji, [TP], nie pozyskiwano danych z profili oznaczonych przez ich właścicieli jako prywatne, a jedynie z kont na portalach społecznościowych/sprzedażowych/ pracowniczych, których zawartość była publicznie dostępna (dane były ujawnione przez samego użytkownika danego profilu).

²⁰ Zarządzenie nr 43/16 Prokuratora Generalnego z 14 czerwca 2016 r. w sprawie wykonywania analizy kryminalnej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

²¹ W tym miejscu składająca wyjaśnienia zamieściła przypis o treści: Por. K. Liedel, *Zarządzanie informacją w walce z terroryzmem*, Warszawa 2010; A. Taracha, *Czynności operacyjno-rozpoznawcze. Aspekty kryminalistyczne i prawnodowodowe*, Lublin 2006; E. Gruza, M. Goc, J. Moszczyński, *Kryminalistyka, czyli rzecz o metodach śledczych*, Warszawa 2008; M. Chrabkowski, *Wykorzystanie materiałów kontroli operacyjnej w postępowaniu przygotowawczym*, Szczepiński 2009; A. Lebedowicz, *Wykorzystanie białego wywiadu w działalności Policji i prokuratury*, [w:] „Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury”, Zeszyt 1 (41)/ 2021; B. Saramak, *Wykorzystanie otwartych źródeł informacji w działalności wywiadowczej: historia, praktyka, perspektywy*, Warszawa 2015; P. Chlebowicz, „Biały wywiad” z perspektywy kryminalistyki, [w:] *Biały wywiad. Otwarte źródła informacji – wokół teorii i praktyki*, W. Filipkowski i W. Mądrzejowski (red. nauk.), Warszawa 2012; J.D. Pogorzelski, *Wykorzystanie otwartych źródeł informacji w pracy prokuratora*, [w:] *Biały wywiad. Otwarte źródła informacji...* (dz. cyt.); B. Stromczyński, P. Waszkiewicz, *Biały wywiad w praktyce organów ścigania na przykładzie wykorzystania serwisów społecznościowych*, „Prokuratura i Prawo” 2014, nr 5; K. Jarczewska-Walendziak, *Wykorzystanie otwartych źródeł informacji przez służby śledcze*, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2017, nr 1(18).

(akta kontroli tom IV str. 124-128)

W materiałach zabezpieczonych przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie w Prokuraturze Krajowej znajdowały się dane w formie elektronicznej zgromadzone na płycie CD. Dane te zostały wydrukowane i udostępnione dla niniejszej kontroli przez prokuratora Prokuratury Regionalnej prowadzącego śledztwo dotyczące nabycia systemu Hermes.

Powyższa dokumentacja odzwierciedlała zapytania zrealizowane w systemie Hermes, które nie były poprzedzone sporządzeniem formalnego wniosku według ww. procedur wewnętrznych. Spośród 30 takich sprawdzeń, 11 dotyczyło materiałów opublikowanych przez Z. S., trzy dotyczyły publikacji informacji o R. G., dwa dotyczyły prokurator E.W. Były także sprawdzenia dotyczące m. in. pani A. U., obrońcy praw człowieka w Mołdawii, osób związanych z Business Center Club, giełdy kryptowalut BitBay (obecnie zonda.msg), publikacji połączenia Orlen S.A. z Grupą LOTOS, wyłudzenia z NFZ ponad 3 mln zł przez lekarza oraz unikania podatków przez Chińczyków sprzedających na portalu Allegro.

Ze względu na brak rejestracji i ustne wydawanie poleceń nie można określić pełnej populacji zapytań pozarejestrowych.

(akta kontroli tom III str. 2-388)

W ramach śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Katarzyna Frąckowiak zeznała [TŚ].

(akta kontroli tom II str. 202-225)

W toku kontroli NIK Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Katarzyna Frąckowiak zeznała, że zdarzały się zapytania niepoprzedzone złożeniem wniosku formalnego, ustne polecenia najczęściej wydawali prokuratorzy Tomasz Piekarski i Michał Ostrowski. Nie była w stanie wskazać ich liczby, gdyż najczęściej były to pojedyncze sprawdzenia. Zeznała, że nie miała wiedzy czy sprawdzenia pozarejestrowe związane były z prowadzonymi przez prokuraturę postępowaniami.

(akta kontroli tom I str. 519-522)

W ramach śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie, odnośnie realizowania sprawdzeń w systemie Hermes bez wymaganego wniosku, analitycy Wydziału ds. Analizy Kryminalnej zeznali: [TŚ].

(akta kontroli tom II str. 228-286)

W umowie z dnia 16 listopada 2020 r. na zakup systemu Hermes zawarto następujące zapisy:

- Klient ponosi wyłączną odpowiedzialność za wykorzystanie i eksploatację Produktu zgodnie z obowiązującym prawem,
- Klient niniejszym oświadcza, że zobowiązuje się przestrzegać wszystkich przepisów prawa, zasad i regulacji mających zastosowanie do wykonywania jego zobowiązań i obowiązków wynikających z niniejszej Umowy,
- Klient niniejszym oświadcza i zapewnia, że on oraz jego odpowiedni pracownicy i agenci będą w pełni przestrzegać wszystkich przepisów i regulacji dotyczących prywatności i bezpieczeństwa narodowego, norm międzynarodowych, a także wszelkich innych przepisów i regulacji, które mają zastosowanie do korzystania z Produktu, w tym w drodze uzyskania wszystkich nakazów sądowych, zgód i/lub zarządzeń w zakresie wymaganym przez prawo dla każdorazowego użycia Produktu,

będą korzystać z Produktu wyłącznie w celu zapobiegania i ścigania przestępstw i terroryzmu oraz zapewnią, że Produkt nie będzie wykorzystywany do żadnych innych celów ani do łamania praw człowieka.

W ramach śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie Tomasz Iwanowski, Zastępca Dyrektora Departamentu do Spraw Cyberprzestępczości i Informatyzacji (w okresie zakupu systemu Hermes p.f. Kierownika Działu do Spraw Cyberprzestępczości) [TŚ].

(akta kontroli tom II, str. 67-124, tom IV str. 162-184)

W ramach śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie Michał Ostrowski, Zastępca Prokuratora Generalnego (w okresie zakupu systemu Hermes Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej) zeznał [TŚ].

(akta kontroli tom IV str. 185-201)

W ramach śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie Tomasz Piekarski, w okresie zakupu systemu Hermes Zastępca Dyrektora Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej zeznał, że [TŚ].

(akta kontroli tom IV str. 202-219)

4. Prawidłowość zakupu systemu Hermes pod kątem udzielania zamówień publicznych.

W dokumentach zabezpieczonych w Prokuraturze Krajowej przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie i udostępnionych dla potrzeb niniejszej kontroli przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie brak jest dokumentów potwierdzających dokonanie zakupu przedmiotowego systemu Hermes z zastosowaniem przepisów regulujących udzielanie zamówień publicznych. Dokumentów takich nie przedłożyła również Prokuratura Krajowa.

Na skierowane do Prokuratora Krajowego w dniu 9 października 2024 r. oraz w dniu 5 listopada 2024 r. pytanie o treści *Czy w Prokuraturze Krajowej znajduje się dokument (pismo, notatka służbowa, adnotacja na innym dokumencie) zawierający polecenie służbowe dokonania zakupu przedmiotu ww. umowy z pominięciem obowiązującej wówczas ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych?* oraz *czy w Prokuraturze Krajowej znajdują się dokumenty potwierdzające wyrażenie zgody przez Prokuratora Krajowego na zawarcie ww. umowy cesji (która była wymagana przez pkt 8 ww. umowy z dnia 16 listopada 2020 r.)* Marek Wełna, Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej wyjaśnił, że *Prokuratura Krajowa nie posiada dokumentów lub informacji, które mogą stanowić odpowiedź na te pytania. Dokumentacja związana z procesem zawarcia i realizacji umowy na zakup oprogramowania „Hermes” została przekazana Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie do śledztwa o sygn. (...). Tam należy zwracać się o źródłowe dane. W sytuacji ujawnienia w Prokuraturze jakichkolwiek materiałów dotyczących tej sprawy, są one niezwłocznie udostępniane Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie do rzeczowego śledztwa.*

(akta kontroli tom I str. 421-422)

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. *Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury* w brzmieniu obowiązującym od 21 kwietnia 2020 r. do 25 listopada 2020 r. w §15 stanowiło, że do zadań Biura Administracyjno-Finansowego Prokuratury Krajowej należało m.in. *zapewnienie prawidłowego wykonywania zadań*

związanych z udzielaniem zamówień publicznych, w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych.

Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego Prokuratury Krajowej²² Maria Waclaw, na pytanie o treści czy w okresie poprzedzającym zawarcie umowy z dnia 16 listopada 2020 r. z podmiotem Q Cyber Technologies SARL na zakup licencji oprogramowania do analizy kryminalnej typu OSINT wraz ze sprzętem, sporządzała Pani lub inny pracownik kierowanego przez Panią Biura, specyfikację istotnych warunków zamówienia dla oprogramowania do prowadzenia analizy kryminalnej typu OSINT, rozeznanie rynku w tym zakresie lub jakiegokolwiek analizy w zakresie dostępnych produktów tego typu i ich oferentów oraz pytanie czy w ramach ww. działań realizowanych w Biurze sporządzane były analizy, zestawienia, notatki służbowe lub inne dokumenty potwierdzające realizację tych zadań (jeśli tak, proszę o ich załączenie do wyjaśnień) wyjaśniła: W okresie poprzedzającym zawarcie umowy z dnia 16 listopada 2020 roku z podmiotem Q Cyber Technologies SARL na zakup licencji oprogramowania do analizy kryminalnej typu OSINT wraz ze sprzętem Kierownictwo Biura ani żaden inny pracownik Biura nie sporządzali specyfikacji istotnych warunków zamówienia, rozeznania rynku ani jakiegokolwiek innej analizy w przedmiotowym zakresie. Nie były też przygotowywane zestawienia, notatki służbowe ani inne dokumenty dotyczące przedmiotowego zakupu przez pracowników BAF. Wszystkie dokumenty jakie posiadało Biuro Administracyjno – Finansowe zostały przekazane panu prokuratorowi Jackowi Bilewiczowi w lutym/marcu 2024 roku. Ponadto Maria Waclaw wyjaśniła: nie jestem w posiadaniu i nie mam wiedzy o istnieniu dokumentu zawierającego polecenie przełożonych (kierownictwa Prokuratury Krajowej) obejmującego zawarcie ww. umowy z dnia 16 listopada 2020 r. z pominięciem obowiązującej wówczas ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

(akta kontroli tom I str. 396-399, tom IV str. 235-237)

Faktura za zakup systemu Hermes numer 2020-128 z dnia 10 grudnia 2020 r. wystawiona na Prokuraturę Krajową przez Q Cyber Technologies SARL na kwotę 1 mln euro nie zawierała adnotacji o dokonaniu zakupu w trybie ustawy *Prawo zamówień publicznych* lub o przyczynach niezastosowania przepisów tej ustawy. Na odwrocie ww. faktury, na pieczęci opisu faktury w części zatwierdzono pod względem merytorycznym nie wpisano numeru umowy. Wpisano nr katalogu działań budżetu zadaniowego oraz kwotę 4 444 900 zł. Pod względem merytorycznym w ww. zakresie fakturę zatwierdził w dniu 11 grudnia 2020 r. Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej Prokuratury Krajowej, Michał Ostrowski. Na odwrocie ww. faktury zawarto opis: *zaewidencjonowałem pod numerem PK-T-000-11029-00 na koncie 020 PK. Inwestycje nr 02 Zakup wartości niematerialnych i prawnych* oraz podpis *Specjalista ds. techniki biurowej i łączności [PF]*. Dokonanie wstępnej kontroli zgodnie z art. 54 ustawy o finansach publicznych potwierdziła w kwocie 4 444 900 zł Główna Księgowa Prokuratury Krajowej Renata Hiter, zaś zatwierdzenia do wypłaty dokonała Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego Maria Waclaw. Sprawdzenie faktury pod względem formalnym i rachunkowym oraz ujęcie faktury w księgach rachunkowych za grudzień 2020 r. potwierdziła Sekretarz [PF].

(akta kontroli tom II str. 131-132)

Faktura za zakup systemu Hermes numer 2020-139 z dnia 29 grudnia 2020 r. wystawiona na Prokuraturę Krajową przez Q Cyber Technologies SARL na kwotę 1 mln euro nie zawierała adnotacji o dokonaniu zakupu w trybie ustawy *Prawo*

²² Piastująca to samo stanowisko w dniu zawarcia przedmiotowej umowy z dnia 16 listopada 2020 r.

zamówień publicznych lub o przyczynach niezastosowania przepisów tej ustawy. Na odwrocie ww. faktury wpisano nr katalogu działań budżetu zadaniowego oraz kwotę 4 487 900 zł. Pod względem merytorycznym w ww. zakresie fakturę zatwierdził w dniu 30 grudnia 2020 r. Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej, Michał Ostrowski. Ponadto na odwrocie ww. faktury zawarto opis: *Faktura zwiększa wartość systemu zaewidencjonowanego pod numerem PK-T-000-11029-00 na koncie 020 PK. Inwestycje nr 02 Zakup wartości niematerialnych i prawnych* oraz podpis *Specjalista ds. techniki biurowej i łączności [PF]*. Ponadto na odwrocie faktury zawarto adnotację „zgodnie z umową” oraz podpis Kierownika Działu do Spraw Cyberprzestępczości, Tomasza Iwanowskiego. Dokonanie wstępnej kontroli zgodnie z art. 54 ustawy *o finansach publicznych* potwierdziła w kwocie 4 487 900 zł Główna Księgowa Prokuratury Krajowej Renata Hiter, zaś zatwierdzenia do wypłaty dokonała Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego Maria Waclaw. Sprawdzenie faktury pod względem formalnym i rachunkowym oraz ujęcie faktury w księgach rachunkowych za grudzień 2020 r. potwierdziła Sekretarz [\[PF\]](#).

(akta kontroli tom II str. 128-129)

Faktura za zakup wsparcia systemu Hermes numer 2022-006 z dnia 2 lutego 2022 r. wystawiona na Prokuraturę Krajową przez Q Cyber Technologies SARL na kwotę 440 000 euro nie zawierała adnotacji o dokonaniu zakupu w trybie ustawy *Prawo zamówień publicznych* lub o przyczynach niezastosowania przepisów tej ustawy. Na odwrocie ww. faktury zawarto opis *Zamówienie zrealizowano zgodnie z aneksem do umowy, sygn. Sprawy PK VII PG 0470.1.2020.* (podpisy nieczytelne). Również na odwrocie ww. faktury, na pieczęci opisu faktury w części *zatwierdzono pod względem merytorycznym* wpisano: *Aneks z dn. 1.02.22* oraz w pozycji „inne” nr 02223 § 4300 oraz kwotę 2 016 080 zł. Pod względem merytorycznym w ww. zakresie fakturę zatwierdził w dniu 9 lutego 2022 r. Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej, Michał Ostrowski. Dokonanie wstępnej kontroli zgodnie z art. 54 ustawy *o finansach publicznych* potwierdziła w kwocie 2 016 080 zł Główna Księgowa Prokuratury Krajowej Renata Hiter, zaś zatwierdzenia do wypłaty dokonała Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego Maria Waclaw. Sprawdzenie faktury pod względem formalnym i rachunkowym oraz ujęcie faktury w księgach rachunkowych za luty 2022 r. potwierdziła Sekretarz [\[PF\]](#).

(akta kontroli tom II str. 62-63)

Faktura za zakup wsparcia systemu Hermes numer 2 z dnia 3 kwietnia 2023 r. wystawiona na Prokuraturę Krajową przez Bold Analytics Ltd na kwotę 330 000 euro nie zawierała adnotacji o dokonaniu zakupu w trybie ustawy *Prawo zamówień publicznych* lub o przyczynach niezastosowania przepisów tej ustawy. Na odwrocie ww. faktury zawarto opis: *Usługa utrzymaniowa dla systemu do automatyzacji analizy OSINT realizowana jest zgodnie z umową. Wszystkie moduły systemu są aktywne i zwracają wyniki. Zespół WAK potwierdził, że funkcjonalności dostępne w ramach modułów działały poprawnie.* Adnotację podpisała w dniu 13 kwietnia 2023 r. Ekspert ds. Analizy kryminalnej [\[PF\]](#). Na pieczęci opisu faktury wpisano sformułowanie *Umowa nr Aneks nr 2 z dn. 1.02.23* oraz w pozycji „inne” nr 02223 § 4300 oraz kwotę 1 554 168 zł. Pod względem merytorycznym w ww. zakresie fakturę zatwierdził w dniu 13 kwietnia 2023 r. Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej, Michał Ostrowski. Dokonanie wstępnej kontroli zgodnie z art. 54 ustawy *o finansach publicznych* potwierdziła w kwocie 1 554 168 zł Główna Księgowa Prokuratury Krajowej Renata Hiter, zaś zatwierdzenia do wypłaty dokonała Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego Maria Waclaw. Sprawdzenie faktury pod

względem formalnym i rachunkowym oraz ujęcie faktury w księgach rachunkowych za kwiecień 2023 r. potwierdziła Główny Specjalista ds. rozrachunków [PF].

(akta kontroli tom II str. 30-31)

W piśmie z dnia 21 kwietnia 2020 r. do Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, Zbigniewa Ziobro, Prokurator Krajowy Bogdan Świączkowski poinformował Ministra o istotności dla pracy Prokuratury Krajowej analiz z otwartych źródeł internetowych oraz o tym, jakie funkcjonalności powinien zawierać system do analiz z otwartych źródeł, tj. możliwość analizy danych prezentowanych w mediach społecznościowych, wyszukiwanie informacji o adresach mailowych użytkownika, numerach telefonów, listach kontaktów, wydarzeniach w których uczestniczył, lokalizacjach, informacji o akceptacji bądź dezaprobie wobec innych użytkowników, bądź publikowanych przez nich wiadomości, subspołecznościach, w których bierze udział. Prokurator Krajowy poinformował Ministra w ww. piśmie, iż *spośród narzędzi służących prowadzeniu śledztwa w oparciu o dostępne źródła w mediach społecznościowych wymagania powyższe spełnia system Hermes oferowany przez izraelską firmę NSO Group Technologies. Firma zaprezentowała swoje rozwiązania prokuratorom i analitykom, którzy ocenili je jako narzędzie efektywne funkcjonalne i zaawansowane. NSO Group Technologies jest globalnym liderem na rynku narzędzi służących zbieraniu i analizie danych, zapewniając jednocześnie wysoki poziom bezpieczeństwa. (...) Przekazanie publicznie informacji o zamówieniu tego rodzaju systemu, a w szczególności stawianych mu wymogów, stałoby w sprzeczności z istotnym interesem państwa, którym jest skuteczne ściganie opisanych powyżej przestępstw. Narzędzie analityczne, a w szczególności jego funkcjonalności, powinny mieć charakter konfidenancyjny, niedostępny szerszemu kręgowi osób i służyć ustaleniu źródeł dowodowych, które zostaną wykorzystane w procesie karnym. Z powyższych powodów, w szczególności ze względu na istotny interes bezpieczeństwa państwa i ochronę bezpieczeństwa publicznego, stosownie do przepisu art. 4 pkt 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych przedmiotowa ustawa nie znajduje zastosowania do tego rodzaju zamówienia. Dodatkowo uprzejmie informuję, iż dokumentom traktującym o funkcjonalnościach systemu o możliwościach jego wykorzystania w postępowaniach karnych nadane zostaną klauzule zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych, co już samo w sobie rozstrzyga o niemożności zastosowania trybów przetargowych przewidzianych przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych.*

(akta kontroli tom II str. 161-164)

Prokuratura Krajowa dysponowała opinią prawną radcy prawnego Krzysztofa Krełowskiego z dnia 21 października 2020 r., w przedmiocie: *możliwości zawarcia umowy ze spółką Q Cyber Technologies SARL z siedzibą w Luksemburgu, której przedmiotem jest nabycie systemu składającego się ze sprzętu (hardware) i licencji na oprogramowanie (software) umożliwiającego zbieranie danych internetowych z wielu źródeł na potrzeby wspomnienia procesu tworzenia analizy kryminalnej (wraz z obsługą systemu), nie stosując do tego Ustawy o zamówieniach publicznych.* W opinii tej zapisano m.in. *Ustawa o zamówieniach publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. w art. 4 ust. 5) lit. c) stanowi, że ustawy tej nie stosuje się do zamówień lub konkursów, jeżeli wymaga tego ochrona bezpieczeństwa publicznego.* W dalszej treści opinii autor powołuje się na email prokuratora Tomasza Iwanowskiego z Departamentu Zwalczania Przestępczości Gospodarczej, Wydział Cyberprzestępczości Prokuratury Krajowej, w której podniesiono, m.in.: wpływ pandemii Covid-19 na rozwój przestępczości internetowej, czasochłonność dokonywania analiz z otwartych źródeł internetowych i duże obciążenie tymi

obowiązkami prokuratorów oraz duże znaczenie w usprawnieniu ww. działań przez narzędzia typu OSINT do automatyzacji pozyskiwania danych z otwartych źródeł internetowych. W konkluzji opinii radca prawny Krzysztof Krełowski stwierdził, że *zmiana form i metod działania świata przestępczego wymaga wyposażenia prokuratury w odpowiednie instrumentarium umożliwiające jej skuteczną realizację ustawowych zadań. Z kolei możliwość wystąpienia kryzysu gospodarczego wywołanego pandemią może nasilić przestępczość, a tym samym, co oczywiste, zagrozić sferze bezpieczeństwa publicznego. W tej sytuacji nie może być wątpliwości, że zakup sprzętu zwiększającego efektywność działań prokuratury spełnia przesłankę wyszczególnioną w art. 4 ust. 5) lit. c) ustawy o zamówieniach publicznych, zgodnie z którą ustawy tej nie stosuje się do zamówień lub konkursów jeżeli wymaga tego ochrona bezpieczeństwa publicznego.*

(akta kontroli tom II str. 125-126).

Prokuratura Krajowa dysponowała opinią prawną kancelarii „Ćwik i Partnerzy Radcowie prawni i Adwokaci” z dnia 28 marca 2023 r. sporządzoną *na potrzeby zakupu usługi wsparcia dla używanej przez Prokuraturę Krajową wieczystej licencji do oprogramowania (...) dotycząca konieczności stosowania przez Prokuraturę przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych przy zakupie ww. usługi na podstawie procedowanego Aneksu nr 2 do Umowy Sprzedaży z dnia 16 listopada 2020 r.*

W opinii tej zapisano m. in., iż w dniu 16 listopada 2020 r. została zawarta umowa pomiędzy Prokuraturą a Q Cyber Technologies SARL (...), na mocy której Prokuratura dokonała zakupu sprzętu (hardware) i licencji na oprogramowanie (software) do prowadzenia czynności analitycznych OSINT/WebInt. Powyższy zakup odbył się z wyłączeniem stosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych w oparciu o przepis art. 4 ust. 5 lit. c, zgodnie z którym przepisów ustawy nie stosowano do zamówień lub konkursów, jeżeli wymagała tego ochrona bezpieczeństwa publicznego. Odzwierciedlenie tego stanowiska znajduje się w przekazanej autorom opinii prawnej z dnia 21 października 2020 r.

W opinii tej powołano się na pismo Dyrektora Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej Prokuratury Krajowej, który wskazywał istotność posiadanego systemu dla potrzeb analizy kryminalnej, opisywał jego dotychczasowe wykorzystanie w działaniach Prokuratury Krajowej, podnosił, iż *system jest wykorzystywany do realizacji analiz w sprawach o skomplikowanym i wielowątkowym charakterze, gdzie występują często zorganizowane grupy przestępcze, postępowań szczególnie istotnych z punktu widzenia interesu Skarbu Państwa lub interesu społecznego, a także postępowań, w których wstępnie zidentyfikowano wystąpienie nierozpoznanych mechanizmów przestępczych, a także że publiczne udostępnianie informacji o charakterze i rodzaju podejmowanych czynności w toku postępowań, w tym o pozyskiwaniu specjalistycznych opinii, w tym analiz OSINT-owych, ukierunkowanych m. in. na zwalczanie zorganizowanych grup przestępczych, zawsze może mieć negatywny wpływ na efektywność śledztw i może skutkować podejmowaniem przez osoby będące w zainteresowaniu tych postępowań działań mających na celu zacieranie śladów przestępczej działalności oraz że usługa utrzymaniowa dla użytkowanego przez Prokuraturę Krajową oprogramowania do prowadzenia czynności analitycznych OSINT/WebInt, (...) może być świadczona wyłącznie przez producenta oprogramowania bezpośrednio, ponieważ producent nie posiada autoryzowanych dystrybutorów w Polsce.*

W ww. opinii zapisano, że w rozpoznawanym przypadku może znaleźć zastosowanie przepis art. 12 ust. 1 lit. b Pzp, zgodnie z którym przepisów ustawy nie stosuje się do: zamówień lub konkursów: jeżeli wymaga tego istotny interes bezpieczeństwa

państwa - w zakresie, w jakim ochrona istotnych interesów bezpieczeństwa państwa nie może zostać zagwarantowana w inny sposób, w szczególności z zastosowaniem przepisów działu VI. (...) w omawianym przypadku mamy do czynienia z udzieleniem zamówienia, które ze względu na posiadaną specyfikę i okoliczności, które temu towarzyszą, powinno być wyłączone spod stosowania przepisów ustawy, ponieważ wymaga tego istotny interes bezpieczeństwa państwa. W tym miejscu zwrócenia uwagi wymaga, że Zamawiający wyjaśnił, iż zakup usługi wsparcia jest niezbędny do wykonywania specjalistycznych analiz w sprawach dotyczących ścigania najpoważniejszych przestępstw najwyższej rangi, bowiem za takie należy uznać sprawy z dotyczące przestępczości gospodarczej, skarbowej, przestępczości zorganizowanej i korupcji, tzw. cyberprzestępczości, rozumianej jako przestępczość realizowana z wykorzystaniem sieci i systemów teleinformatycznych.

W opinii powołano się też na przepisy obligujące do jawności umów zawieranych w trybie udzielania zamówień publicznych, a w efekcie na konieczność ujawnienia nazwy kontrahenta, co mogłoby mieć negatywny wpływ na efektywność prowadzonych śledztw i niweczyć wyniki tych, dotychczas podjętych, a w przyszłości skutkować osłabieniem ich efektywności, ponieważ osoby będące w zainteresowaniu tych postępowań, mogłyby podejmować działania wyprzedzające względem działań Prokuratury, mające na celu np. zacieranie śladów przestępczej działalności. Za brakiem możliwości stosowania Pzp do przedmiotowego zakupu przemawia fakt, że sama informacja o okoliczności korzystania przez Prokuraturę z systemu (czy dalszym korzystaniu z systemu) mogłaby negatywnie wpłynąć na możliwość zapewnienia bezpieczeństwa państwa za jego pośrednictwem.

Ponadto w opinii zawarto zapis: Z wyjaśnień Zamawiającego przytoczonych wyżej wynika jednoznacznie, że usługa utrzymaniowa dla użytkowanego przez Prokuraturę Krajową oprogramowania do prowadzenia czynności analitycznych OSINT/WebInt, zakupionego na mocy umowy z dnia 16 listopada 2020 roku, może być świadczona wyłącznie przez producenta oprogramowania bezpośrednio, ponieważ producent nie posiada autoryzowanych dystrybutorów w Polsce. W kontekście powyższego należy dojść do przekonania, że w tym przypadku jedynym trybem Pzp, który można potencjalnie rozważać jest tryb zamówienia z wolnej ręki, opisany w oddziale 8 Rozdziału 3, w którym wymieniono i opisano tryby udzielania zamówień.

W opinii zawarto również zapis, iż zamawiana usługa wsparcia nie mieści się w zbiorze elementów, które są kwalifikowane jako przedmiot zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa. Oznacza to, że w tym przypadku nie mają zastosowania przepisy działu VI dotyczące zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa. Tym samym, przesłanka wyłączenia stosowania ustawy zawarta w przepisie art. 12 ust. 1 ust. lit. b Pzp - tj. brak możliwości zastosowania rozwiązań ustawowych, również i w tym kontekście, potwierdza się. Autorzy prezentują pogląd, że w opisanym stanie faktycznym na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. b Pzp występują podstawy do wyłączenia przez Prokuraturę stosowania przepisów Pzp przy dokonaniu zakupu usługi wsparcia na mocy Aneksu nr 2 do Umowy Sprzedaży z dnia 16 listopada 2020 r.

(akta kontroli tom II str. 41-52)

Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego Prokuratury Krajowej, Maria Wacław w ramach śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie zeznała [TŚ].

(akta kontroli tom II str. 303-312)

Z przekazanych przez Urząd Zamówień Publicznych rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach publicznych złożonych przez Prokuraturę Krajową:

za rok 2020: ZP-SR/135355-2020 z dnia 24 lutego 2021 r., za rok 2022: 2022/SPRR 00011960/01 z dnia 23 lutego 2023 r. oraz za rok 2023 r.: 2023/SPRR 00003205/01 z dnia 7 lutego 2024 r. wynika, że zamówienia na zakup i usługę utrzymaniową systemu Hermes z umowy z dnia 16 listopada 2020 r. (wartość zamówienia netto: 8 932 800 zł), z aneksu nr 1 do ww. umowy z dnia 1 lutego 2022 r. zawartego z podmiotem Q Cyber Technologies SARL (wartość zamówienia netto: 1 996 896 zł) oraz z aneksu nr 2 do ww. umowy z dnia 3 kwietnia 2023 r. zawartego z podmiotem Bold Analytics Ltd (wartość zamówienia netto: 1 554 168 zł), nie zostały wykazane w ww. sprawozdaniach.

(akta kontroli tom IV str. 48-123, 137-138)

W dokumentach zabezpieczonych w Prokuraturze Krajowej przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie i udostępnionych dla potrzeb niniejszej kontroli przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie brak jest innych opinii prawnych, w tym opinii specjalistów z zakresu zamówień publicznych dotyczących zakupu systemu Hermes z pominięciem ustawy *Prawo zamówień publicznych*. Opinii takich nie przedłożyła również do kontroli Prokuratura Krajowa.

W dokumentach zabezpieczonych w Prokuraturze Krajowej przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie i udostępnionych dla potrzeb niniejszej kontroli przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie brak dokumentu odzwierciedlającego zgodę Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego na zakup systemu Hermes z pominięciem ustawy *Prawo zamówień publicznych*. Opinii takich nie przedłożyła również do kontroli Prokuratura Krajowa.

(akta kontroli tom I str. 421-422)

Przesłuchany w charakterze świadka Michał Ostrowski, Zastępca Prokuratora Generalnego (w okresie zawarcia umowy z dnia 16 listopada 2020 r. Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej) na pytanie o treści: *kto i kiedy podjął decyzję o tym, że to system Hermes będzie narzędziem do wykonywania w Prokuraturze Krajowej analiz OSINT* zeznał: *Decyzję o wszelkich zakupach podejmował Prokurator Krajowy lub upoważniona przez niego Zastępca Prokuratora Krajowego, p. Agata Gałuszka – Górską, to były osoby decyzyjne, natomiast osobą, która gwarantowała wydatkowanie środków była p. Maria Wacław, Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego. Faktury pod względem merytorycznym podpisywałem, ponieważ podpisami tymi potwierdzałem fakt dostarczenia i zainstalowania systemu Hermes. Ponadto świadek zeznał: Gdy chodzi o kwestie trybu nabycia systemu, z tego co pamiętam nie miałem na to wpływu, potrzeba zakupu poza ustawą o zamówieniach publicznych była związana z atakami phishingowymi na szpitale w czasie pandemii COVID, taka kwestia pojawiała się w przestrzeni naszych rozmów. Ja z p. mecenasem Krełowskim o trybie dokonania zakupu nie rozmawiałem.*

(akta kontroli tom I str. 514-517)

W dniu zawarcia umowy na zakup systemu Hermes, tj. 16 listopada 2020 r. obowiązywała ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*. Przepis art. 4 pkt. 5 lit. c tej ustawy stanowił, iż *nie stosuje się jej do zamówień lub konkursów, jeżeli wymaga tego ochrona bezpieczeństwa publicznego w zakresie, w jakim ochrona istotnych interesów dotyczących bezpieczeństwa państwa określonych w lit. a-d nie może zostać zagwarantowana w inny sposób niż udzielenie zamówienia bez zastosowania ustawy.*

W dniach zawarcia aneksów nr 1 i nr 2 do ww. umowy, tj. w dniach 1 lutego 2022 r. oraz 3 kwietnia 2023 r. obowiązywała ustawa z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*. Przepis art. 12 ust. 1 pkt 1 lit b stanowi, iż *przepisów*

ustawy nie stosuje się do zamówień lub konkursów, jeżeli wymaga tego istotny interes bezpieczeństwa państwa – w zakresie, w jakim ochrona istotnych interesów bezpieczeństwa państwa nie może zostać zagwarantowana w inny sposób, w szczególności z zastosowaniem przepisów działu VI.

5. Prawidłowość zakupu systemu Hermes pod kątem ochrony informacji niejawnych, innych tajemnic prawnie chronionych oraz ochrony danych osobowych

W umowie z dnia 16 listopada 2020 r. na zakup systemu Hermes zawarto m.in. zapisy o treści:

Ani Spółka ani żaden z jej podmiotów zależnych nie może uczestniczyć ani w inny sposób odgrywać żadnej roli w korzystaniu z Produktu i wszelki zdalny dostęp Spółki do Produktu będzie możliwy wyłącznie pod nadzorem Klienta oraz ograniczony jedynie do celów wsparcia technicznego i aktualizacji Produktu zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy lub zgodnie z innymi poleceniami Klienta.

W załączniku B „Umowa Poziomu Usług” do ww. umowy znajdował się zapis o treści: [\[TP\]](#).

(akta kontroli tom II str. 67-124)

Na zadane w toku kontroli pytanie skierowane do Prokuratora Krajowego o treści czy w Prokuraturze Krajowej znajdują się dokumenty potwierdzające okoliczność, czy dane wynikowe analiz kryminalistycznych przeprowadzanych za pomocą narzędzia/narzędzi zakupionych na podstawie ww. umowy z 16 listopada 2020 r. były przechowywane w tzw. chmurze, tj. na zewnętrznym serwerze umożliwiającym dostęp do tych danych innym podmiotom niż Prokuratura Krajowa, jeśli tak, to jakie są podstawy tej informacji (specyfikacja producenta, opinie informatyczne itp.). Czy i jak te informacje były weryfikowane przez Prokuraturę Krajową oraz czy w latach 2020-2024 w Prokuraturze Krajowej funkcjonowała polityka zarządzania bezpieczeństwem informatycznym oraz czy obligowała ona użytkowników ww. systemu OSINT m.in. do cyklicznej zmiany hasła oraz która zakazywałaby udostępniania danych do logowania innym osobom, a jeśli nie, to dlaczego, Prokuratura Krajowa przedłożyła wyjaśnienia Naczelnika Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Prokuratury Krajowej Katarzyny Frąckowiak, w których podano m.in. *Za pośrednictwem kierownika Działu ds. Cyberprzestępczości Prokuratury Krajowej zespół WAK skierował w maju 2020 r. zapytanie mailowe do producenta dot. m.in. architektury systemu (desktopowa/webowa) oraz miejsca przetwarzania danych, ale nie uzyskał jednoznacznej odpowiedzi (mającej poparcie we wskazaniu konkretnych technicznych mechanizmów) ani przed, ani po dacie sporządzenia dokumentu w postaci analizy porównawczej dostępnych na rynku zaawansowanych platform OSINT. (...) Producenci komercyjnych systemów komputerowych nie udostępniają kodu w formie na tyle otwartej, aby można było z całą pewnością stwierdzić, w jaki sposób przetwarzane są dane w systemie, w tym jakie informacje zapisywane są na serwerach zewnętrznych.*

Ponadto Katarzyna Frąckowiak podała: [\[TP\]](#), Prokuratura Krajowa nie dysponuje dokumentami dotyczącymi omawianych zagadnień.

(akta kontroli tom I str. 94-98, 423-424)

Ponadto Prokuratura Krajowa przedłożyła wyjaśnienia Zastępcy Dyrektora Departamentu do Spraw Cyberprzestępczości i Informatyzacji Prokuratury Krajowej, Sławomira Palucha, w których podano m.in. *Zdalny dostęp wykonawcy do infrastruktury jest standardowym elementem takich umów, ponieważ umożliwia wykonawcy szybkie reagowanie na problemy, wdrażanie aktualizacji i monitorowanie infrastruktury. Takie rozwiązanie przyspiesza reakcję na awarie*

i minimalizuje niedostępność systemu. Dostęp taki był możliwy jedynie do części serwerowej, nie zaś do stacji operatorów, na których wykonywane były zapytania. Fizyczny dostęp na miejscu w siedzibie danego podmiotu jest również standardowym zapisem w umowach związanych z realizacją projektów informatycznych. Dopuszczenie do infrastruktury będącej dedykowanym rozwiązaniem nie mającym styku z pozostałą infrastrukturą Prokuratury nie powoduje ryzyk związanych z nieuprawnionym dostępem do innych systemów teleinformatycznych Prokuratury. Dostęp do infrastruktury systemu Hermes każdorazowo odbywał się pod nadzorem pracownika prokuratury.

(akta kontroli tom I str. 431-433)

W zestawieniu funkcjonalności trzech systemów²³ do analizy danych z otwartych źródeł z dnia 9 lipca 2020 r. podpisanego przez czworo pracowników Wydziału ds. Analizy Kryminalnej, w tym przez Naczelnika tego Wydziału, Katarzynę Frąckowiak przy funkcjonalności [TP] przy systemie Hermes zawarto zapis: *producent nie udzielił jednoznacznej odpowiedzi (prawdopodobnie możliwa [TP])*, odnotowano także, że instalacja systemu miała odbyć się na lokalnym serwerze u Klienta.

(akta kontroli tom II str. 178-179)

W zeznaniach złożonych w ramach śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie, Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej, Katarzyna Frąckowiak zeznała [TŚ].

(akta kontroli tom II str. 202-225)

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. *Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury* w §18 stanowi²⁴, że do zadań Biura Bezpieczeństwa Wewnętrznego należą sprawy z zakresu ochrony informacji niejawnych przetwarzanych w Prokuraturze Krajowej.

Paweł Marczak, p.o. Dyrektora Biura Bezpieczeństwa Wewnętrznego Prokuratury Krajowej na pytania o treści czy w Prokuraturze Krajowej znajdują się dokumenty (pisma, notatki służbowe, adnotacje na innym dokumencie) odzwierciedlające działania zmierzające do nadania dokumentom dotyczącym ww. zakupu klauzul tajności, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, czy posiada Pan wiedzę, dlaczego dokumentom związanym z ww. zakupem nie nadano klauzul tajności, pomimo faktu, że zakup przeprowadzono z pominięciem ww. ustawy Prawo zamówień publicznych ze względu na interes bezpieczeństwa publicznego oraz interes bezpieczeństwa państwa oraz czy mimo braku ww. klauzul tajności Prokuratura Krajowa występowała do innych podmiotów, w tym do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o certyfikację lub opinie dot. bezpieczeństwa użytkowania zakupionych narzędzi OSINT wyjaśnił: *Zarówno ja, jak i Zastępca Dyrektora Biura Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Naczelnik Wydziału Cyberbezpieczeństwa oraz Kierownik Kancelarii Tajnej, nie posiadamy wiedzy ani dokumentacji, która może udzielić odpowiedzi, dlaczego dokumentom związanym z zakupem oprogramowania Hermes, nie nadano klauzuli tajności, powyższe wynika z faktu, iż przedmiotowa sprawa nie była procedowana przez wyżej wymienione osoby i Biuro Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Biuro Bezpieczeństwa Wewnętrznego nie posiada informacji, dokumentacji, która mogłaby być odpowiedzią, czy Prokuratura Krajowa występowała o certyfikację lub opinie dotyczące użytkowania zakupionych narzędzi OSINT. Biuro Bezpieczeństwa*

²³ Hermes, [TP] oraz [TP].

²⁴ Również w dacie zawarcia umowy z dnia 16 listopada 2020 r. na zakup systemu Hermes.

Wewnętrznego w ramach którego funkcjonuje Kancelaria Tajna Prokuratury Krajowej, posiada w swoich zasobach część niejawną sprawy o sygn. (...), pierwotnie prowadzoną przez Departament do Spraw Przestępczości Gospodarczej Prokuratury Krajowej, następnie z dniem 2 grudnia 2022 r. została przekazana do Departamentu do Spraw Cyberprzestępczości i Informatyzacji Prokuratury Krajowej, celem dalszego prowadzenia pod sygn. (...). Przedmiotowa teczka zawiera trzy dokumenty, każdy z nich oznaczony klauzulą „poufne”.

(akta kontroli tom I str. 418-419).

W wyniku analizy dokumentacji objętej klauzulą „poufne”, o których mowa w ww. wyjaśnieniach stwierdzono, że trzy dokumenty opatrzone klauzulą „poufne” nie dotyczą zawarcia umowy na zakup systemu Hermes ani realizacji tej umowy.

(akta kontroli tom I str. 465).

Michał Ostrowski, Zastępca Prokuratora Generalnego (w okresie zawarcia umowy z dnia 16 listopada 2020 r. Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej) na pytanie o treści czy posiada Pan wiedzę, dlaczego dokumentom związanym z nabyciem systemu Hermes nie nadano klauzul przewidzianych w ustawie o ochronie informacji niejawnych, pomimo, że o planowanym nałożeniu takich klauzul na dokumenty traktujące o funkcjonalnościach systemu oraz o możliwościach jego wykorzystania w postępowaniach karnych poinformował Ministra Sprawiedliwości w piśmie z dnia 21 kwietnia 2020 r. Prokurator Krajowy, Pan Bogdan Świączkowski zeznał: Nie kojarzę sytuacji związanych z rozważaniem potrzeby nadania klauzul dot. informacji niejawnych. Oprogramowanie to dotyczyło otwartych źródeł internetowych, więc w mojej ocenie klauzule takie nie były potrzebne, ich nadanie mogłoby rodzić problemy organizacyjne z wykorzystywaniem oprogramowania w toku postępowań.

(akta kontroli tom I str. 514-517)

Bogdan Świączkowski, Prokurator Krajowy w okresie od 7 marca 2016 r. do 15 lutego 2022 r., na pytanie o treści: dlaczego dokumentom związanym z nabyciem systemu Hermes nie nadano klauzul przewidzianych w ustawie o ochronie informacji niejawnych, pomimo że o planowanym nałożeniu takich klauzul na dokumenty traktujące o funkcjonalnościach systemu oraz o możliwościach jego wykorzystania w postępowaniach karnych poinformował Pan Ministra Sprawiedliwości w piśmie z dnia 21 kwietnia 2020 r. zeznał: Nie pamiętam tego pisma ale jeśli powstało, to dotyczyło ewentualności, że dostawca oprogramowania zażąda niejawności umowy, co oznaczałoby po stronie Prokuratury obowiązki nadania tym dokumentom klauzuli „zastrzeżone”. Być może przy okazji zakupu budynku na ul. Postępu sprzedawca także tego oczekiwał. W konsekwencji nie doszło do nadania tych klauzul, albowiem oprogramowanie dotyczyło jawnych danych. Myślę, że w tym zakresie decyzje podejmowali radcy prawni obsługujący Prokuraturę Krajową.

(akta kontroli tom IV str. 220-224).

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE²⁵ w art. 2 ust. 2 lit d stanowi, że rozporządzenie nie ma zastosowania do przetwarzania danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych lub wykonywania kar, w tym ochrony

²⁵ Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.

przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom.

Art. 46 ust. 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości²⁶ stanowi, że administrator zapewnia odpowiednie i niezwłoczne włączenie inspektora ochrony danych we wszystkie sprawy dotyczące ochrony danych osobowych.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ww. ustawy przez administratora rozumie się *właściwy organ, który samodzielnie lub wspólnie z innym właściwym organem lub właściwymi organami ustala cele i sposoby przetwarzania danych osobowych, podmiot wskazany przez ustawę jako administrator, jeżeli cele i sposoby przetwarzania danych osobowych są określone w ustawie, albo podmiot wskazany przez prawo Unii Europejskiej albo prawo państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub podmiot wyznaczony zgodnie z kryteriami określonymi w prawie tego państwa.*

W dniu zakupu systemu Hermes w Prokuraturze Krajowej do ochrony danych osobowych stosowano zasady wynikające z zarządzenia Prokuratora Generalnego nr 28/14 z dnia 21 sierpnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia Polityki bezpieczeństwa danych osobowych Prokuratury Generalnej i Instrukcji zarządzania systemami informatycznymi przetwarzającymi dane osobowe w Prokuraturze Generalnej. Załącznik nr 1 do wskazanego zarządzenia Polityka bezpieczeństwa danych osobowych określa zasady bezpieczeństwa w zakresie danych osobowych przetwarzanych m.in. w systemach informatycznych. Wymagania odnośnie systemów informatycznych zawarte były w częściach: III.2, III.3 ust. 2 lit. i, k - m, VII ust. 3 pkt 2 lit. c - e, pkt 3 - 4, 6, 10 - 12 tego dokumentu.

W dokumentach zabezpieczonych w Prokuraturze Krajowej przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie i udostępnionych dla potrzeb niniejszej kontroli przez Prokuraturę Regionalną w Rzeszowie brak jest dokumentów potwierdzających objęcie systemu Hermes ww. Polityką bezpieczeństwa danych osobowych. Dokumentów takich nie przedłożyła również Prokuratura Krajowa.

Inspektor ochrony danych Prokuratury Krajowej, Łukasz Boryczka wyjaśnił, że nie ma wiedzy czy regulacje wewnętrzne dotyczące ochrony danych osobowych obowiązywały w Prokuraturze Krajowej w odniesieniu do systemu Hermes, a także nie ma wiedzy i nie jest w posiadaniu dokumentów, w odniesieniu do zagadnień, o których mowa w pytaniach o treści: *czy jest Pan w posiadaniu lub ma Pan wiedzę o istnieniu dokumentów wynikowych procedur bezpieczeństwa zastosowanych odnośnie systemu Hermes, a wynikających z ww. przepisów wewnętrznych dotyczących ochrony danych (np. protokoły kontroli, analizy), czy jest Pan w posiadaniu lub ma Pan wiedzę o istnieniu decyzji, zarządzeń itp. Prokuratora Krajowego wyłączających stosowanie ww. przepisów wewnętrznych dotyczących ochrony danych w stosunku do systemu Hermes, czy posiada Pan wiedzę, dlaczego - w przypadku, gdy ww. przepisy wewnętrzne nakładały wykonanie odpowiednich procedur bezpieczeństwa wobec systemu Hermes - nie zostały one zrealizowane.*

(akta kontroli tom I str. 99-167, tom IV str. 152-158)

Przesłuchana w charakterze świadka w toku niniejszej kontroli, Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Katarzyna Frąckowiak, na pytanie o treści *czy dostawca/producent systemu Hermes mógł mieć - w sensie technicznym - dostęp do treści wprowadzanych do systemu zapytań oraz do danych wynikowych* zeznała: [TP]. Z kolei na pytanie *czy system Hermes miał dostęp do tzw. darknetu, danych*

²⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 1206.

wyciekowych, w tym danych np. o numerach kont bankowych nieupubliczniętych w sieci przez ich właścicieli, treści wiadomości e-mail itp. Świadek zeznała: [TP].

(akta kontroli tom I str. 519-522)

6. Analizy w zakresie konkurencyjności systemu Hermes

W wiadomości email z dnia 16 marca 2020 r. od Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Katarzyny Frąckowiak do Michała Ostrowskiego, Dyrektora Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej Prokuratury Krajowej oraz Tomasza Piekarskiego, Zastępcy Dyrektora ww. Departamentu wskazano: *W nawiązaniu do rozmowy oraz w związku z zaplanowanym spotkaniem czwartkowym, poniżej krótka charakterystyka 3 z dostępnych na rynku systemów przeznaczonych do analizy OSINT (wyszukiwania, gromadzenia i analizy danych publikowanych w mediach społecznościowych). [TP] - wyszukiwanie informacji typu open source, tj. udostępnionych (bez hakowania) w sieciach Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn (zarówno konta indywidualne jak i profile grupowe), szacunkowa cena licencji to 50 tys. brutto, każdy kolejny rok supportu to 20% ceny licencji. [TP] - wyszukiwanie i analiza relacji pomiędzy informacjami publicznie dostępnymi (osoby, adresy e-mail, aliasy, sieci społecznościowe, domeny, adresy IP etc.) - szacunkowa cena licencji to 10 tys. brutto (licencja roczna), support to 100% ceny licencji (licencjonowanie typu abonament na 12 miesięcy), [TP] - wyszukiwanie treści udostępnionych i „ukrytych” - dedykowane do analizy wywiadowczej, cena licencji to koszt od 6 mln brutto, każdy kolejny rok supportu to 20% ceny licencji, support jest „obligatoryjny” z uwagi na konieczną stałą aktualizację platformy do zmieniających się zabezpieczeń poszczególnych portali społecznościowych).*

(akta kontroli tom II str. 141)

Powyższe porównanie trzech systemów OSINT zostało powtórzone w notatce służbowej z dnia 23 marca 2020 r. podpisanej przez Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Prokuratury Krajowej, Katarzynę Frąckowiak oraz troje pracowników ww. Wydziału. W notatce tej zapisano ponadto: *W dniu 19 marca 2020 roku, w godz. 14.00-15.30. przedstawiciele izraelskiej firmy NSO Group zaprezentowali możliwości systemu Hermes, przeznaczonego do analizy [TP] (...) Część funkcjonalności, które posiada system Hermes, może zostać zrealizowana za pomocą narzędzi typu open-source (darmowe oprogramowanie). Korzystanie z tych narzędzi wymaga jednak zaawansowanej wiedzy, w zakresie użytkowania systemów linuxowych oraz ścisłego ukierunkowania na działania związane z białym wywiadem. Prezentowany system integruje narzędzia do analizy OSINT, nie wymaga wiedzy informatycznej oraz pozwala skrócić czas pracy. (...) Nieznane jest źródło oraz sposób przetwarzania danych wewnątrz systemu. Producent systemu Hermes zapewnił, że [TP]. W notatce zawierającej porównanie trzech systemów do analizy OSINT był zapis, że Należy zauważyć, że na rynku dostępnych jest wiele systemów komercyjnych przeznaczonych do automatycznego przeszukiwania i pozyskiwania danych z portali społecznościowych. Według materiałów promocyjnych udostępnionych przez producentów, wskazane wyżej oprogramowanie realizuje funkcjonalności zbliżone do oferowanych przez system Hermes.*

(akta kontroli tom II str. 142-149)

W notatce urzędowej z dnia 2 kwietnia 2020 r. podpisanej przez Michała Ostrowskiego, Dyrektora Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej, Katarzynę Frąckowiak, Naczelnika Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Prokuratury Krajowej oraz Tomasza Iwanowskiego, prokuratora delegowanego do Prokuratury Krajowej opisano ww. funkcjonalności systemu Hermes oraz zapisano: *Rekomenduję zakup tego systemu, bądź też analogicznego narzędzia na*

potrzeby Prokuratury Krajowej, w celu wsparcia analitycznego powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. System taki jest szczególnie potrzebny w aktualnej sytuacji wywołanej epidemią COVID - 19. Narastające kampanie phishingowe bazujące na poczuciu zagrożenia, fałszywe wiadomości rozpowszechniane za pomocą mediów społecznościowych, możliwe powtórzenia kaskadowych pozornych alarmów bombowych, czy rysujące się zagrożenie ataku ransomware na instytucje państwowe i szpitale, wskutek których może nastąpić paraliż tych podmiotów, stwarzają realne zagrożenie dla funkcjonowania i bezpieczeństwa Państwa. Wskazane narzędzie pozwoli na efektywne ściganie sprawców tego rodzaju przestępstw pozwalając na minimalizację zagrożeń.

(akta kontroli tom II str. 155-158)

W piśmie z dnia 21 kwietnia 2020 r. do Ministra Sprawiedliwości Zbigniewa Ziobro, Prokurator Krajowy Bogdan Świączkowski poinformował Ministra o znaczeniu dla działań Prokuratury Krajowej systemów OSINT w zestawieniu z zagrożeniami przestępczością internetową, przedstawił funkcjonalności takich systemów, w tym m.in. do zbierania danych z mediów społecznościowych, a także podał m.in.: *Spośród narzędzi służących prowadzeniu śledztwa w oparciu o dostępne źródła w mediach społecznościowych, wymagania powyższe spełnia system Hermes oferowany przez izraelską firmę NSO Group Technologies. Firma zaprezentowała swoje rozwiązanie prokuratorom i analitykom, którzy ocenili je jako narzędzie efektywne, funkcjonalne i zaawansowane. NSO Group Technologies jest globalnym liderem na rynku narzędzi służących zbieraniu i analizie danych, zapewniając jednocześnie wysoki poziom bezpieczeństwa. Według wstępnej oferty koszt uruchomienia systemu na potrzeby Prokuratury Krajowej ma wynosić 2.000.000 euro za [TP]. Proponowana kwota obejmuje licencję systemu obejmującą [TP].*

(akta kontroli tom II str. 159-164)

W dniu 9 lipca 2020 r. została sporządzona analiza (w formie zestawienia cech każdego z systemów) trzech systemów do analizy OSINT: Hermes, [TP] oraz [TP]. Analiza – jak odnotowano pod zestawieniem – *sporządzona została w oparciu o informacje uzyskane od dystrybutorów podczas prezentacji ww. systemów w siedzibie Prokuratury Krajowej (III-VII 2020 r.) oraz na podstawie przekazanych materiałów promocyjnych i pisemnych odpowiedzi dystrybutorów na zapytania WAK.* Analizę – zestawienie sporządziło i podpisało czworo pracowników Wydziału Analizy Kryminalnej: Katarzyna Frąckowiak, [PF].

W zestawieniu odnotowano m.in., iż w systemie Hermes oraz [TP] można analizować dane publicznie dostępne w internecie, [TP].

Szacunkowa cena brutto z 12-miesięcznym wsparciem wg zestawienia wynosiła:

- dla systemu Hermes 9 000 000 zł,
- dla systemu [TP] 3 300 000 zł (przy licencji 35 zapytań/56 zapytań typu Profile Finder tygodniowo 3 700 000 zł - cena z abonamentem DarkWeb),
- dla systemu [TP] 2 200 000 zł (4 000 000 zł z modułami Darkweb + Avatar).

Roczny koszt utrzymania brutto wg zestawienia wyniósł:

- dla systemu Hermes 2 000 000 zł,
- dla systemu [TP] 800 000 zł (1 200 000 zł z abonamentem DarkWeb),
- dla systemu [TP] 450 000 zł (800 000 zł z modułami Darkweb + Avatar).

(akta kontroli tom II str. 178-179)

W notatce urzędowej z dnia 30 września 2020 r. podpisanej przez p.f. Kierownika Działu do Spraw Cyberprzestępczości, Tomasza Iwanowskiego zapisano: *Wobec pilnej potrzeby pozyskania narzędzia do analizy informacji publikowanych w ogólnodostępnych źródłach, w tym mediach społecznościowych, zapoznałem się z możliwościami jakie niesie użycie zaawansowanych systemów do analizy OSINT. Przedstawicielom Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej, zaprezentowane zostały trzy systemy autorstwa firm izraelskich, tj. Hermes, [TP] oraz [TP]. Wszystkie trzy rozwiązania oferują podobne funkcjonalności, źródła oraz identyczne kryteria wyszukiwania. We wszystkich rozwiązaniach efektem użycia narzędzia jest [TP]. W mojej ocenie najbardziej efektywny w zakresie potrzeb Prokuratury będzie system Hermes. [TP].*

Na ww. notatce odnotowano pismem ręcznym Wyrażam zgodę na zakup systemu Hermes wskazanego w notatce jako posiadającego największe możliwości analityczne. Adnotację podpisał Minister Sprawiedliwości Zbigniew Ziobro.

(akta kontroli tom II str. 177)

Przesłuchana w charakterze świadka w toku niniejszej kontroli, Katarzyna Frąckowiak, Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Prokuratury Krajowej zeznała: *Zgodnie z moją wiedzą Hermes nie pozwalał na [TP] i nie pozwalał na [TP], nie pozwalał tym samym [TP].*

(akta kontroli tom I str. 519-522)

Tomasz Iwanowski, Zastępca Dyrektora Departamentu do Spraw Cyberprzestępczości i Informatyzacji w złożonym wyjaśnieniu podał m.in: *Nie przypominam sobie, aby mi osobiście bądź kierowanej przeze mnie komórce funkcjonującej w ramach Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej powierzono kwestię przeprowadzenia zakupu systemu do analizy danych z otwartych źródeł. Tym niemniej potwierdzam, że pełniąc funkcję komórki, która nadzorowała i monitorowała postępowania karne, w których system miał być wykorzystywany, brałem czynny udział w konsultacjach i następnie negocjacjach w celu określenia funkcjonalności systemu. Nie miałem wglądu w notatkę służbową z dnia 30 września 2024 roku, Pani Katarzyny Frąckowiak Naczelnik Wydziału do Spraw Analizy Kryminalnej, w związku z czym nie potrafię wypowiedzieć się w oparciu o jakie dokumenty Pani Naczelnik zawarła stwierdzenie, o którym mowa w pkt 2 Państwa pisma²⁷. Bez wglądu w dokumenty nie mogę się odnieść do pisma z 21 kwietnia 2021 roku znak PK VII PG 0470.1.2020, informującego Ministerstwo Sprawiedliwości o potrzebie nabycia narzędzia do zautomatyzowanej analizy danych z otwartych źródeł. Jednak potwierdzam, że bazując na okolicznościach wskazanych powyżej zajmowałem stanowisko (o ile sobie dobrze przypominam wyrażone również w notatce urzędowej) przydatności pozyskania takiego rozwiązania w realizacji zadań ustawowych prokuratury. W chwili obecnej, bez wglądu w dokumentację i całość korespondencji, nie jestem stanie przypomnieć sobie sekwencji zdarzeń związanych z porównaniem przez Wydział do Spraw Analiz Kryminalnych funkcjonalności konkurujących systemów Hermes, [TP] oraz [TP]. Z tego co sobie przypominam oprócz udziału w prezentacji rozwiązania Hermes, uczestniczyłem w prezentacji jeszcze co najmniej jednego spośród konkurujących rozwiązań. Ponadto o ile mnie pamięć nie zawodzi, to podstawowe oferowane rozwiązania dedykowane były służbom policyjnym istotne było, aby producent w ramach wsparcia zapewniał dostosowanie produktu do specyficznych, a także pojawiających się w trakcie*

²⁷ Pytanie skierowane przez kontrolerów NIK dotyczyło ww. notatki z dnia 30 września 2020 r. sporządzonej przez prokuratora Tomasza Iwanowskiego, nie zaś – jak sugeruje wyjaśniający, sporządzonej przez Katarzynę Frąckowiak.

użytkowania potrzeb prokuratury. Ważne były również przystępność interfejsu użytkownika niewymagającego zaawansowanych wiadomości technicznych jak i możliwości dostosowania rozwiązania do krajowej specyfiki [TP]. Z tego co sobie przypominam to między innymi te możliwości wpłynęły na moje stanowisko, że najlepszym oferowanym rozwiązaniem jest system Hermes. Ocena ekonomiczna nie leżała w moich kompetencjach.

(akta kontroli tom I str. 474-477)

Przesłuchana w charakterze świadka w toku niniejszej kontroli, Katarzyna Frąckowiak, Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Prokuratury Krajowej na pytanie o treści czy świadek wie lub uczestniczył w spotkaniach z dostawcami/producentami lub ich przedstawicielami innych systemów typu OSINT niż system Hermes? Gdzie, kiedy i ile takich spotkań się odbyło zeznała: w okresie czerwiec – sierpień 2020 r. odbyły się w siedzibie Prokuratury Krajowej prezentacje dwóch platform OSINTowych, jedną, [TP], prezentował ich polski dystrybutor, firma [TP] drugą, [TP], prezentował polski przedstawiciel [TP]. Były dwie prezentacje w siedzibie Prokuratury Krajowej (w co najmniej jednym udział brał p. prokurator Święczkowski, zaś p. prokurator Iwanowski brał udział w obu prezentacjach, nie pamiętam czy p. prokurator Ostrowski brał w nich udział. Oprócz tego, po tych spotkaniach umówiłam się na testy obu platform w siedzibach dystrybutorów, były dwudniowe i polegały na „klikaniu” i sprawdzaniu funkcjonalności. W przypadku systemu Hermes nie było możliwości wypróbowania tego systemu. Zgłaszaliśmy jako WAK prokuratorowi Tomaszowi Iwanowskiemu skontaktowanie się z producentem systemu Hermes i pozyskanie wersji testowej, tzw. demo, ale uzyskaliśmy od prokuratora Iwanowskiego odpowiedź, że producent nie przewiduje możliwości takich testów. Dopiero po zakupie i zainstalowaniu sprzętu ja miałam możliwość działania w środowisku programu Hermes. W przypadku systemu Hermes tylko w czasie pierwszego, zdalnego spotkania w ramach platformy Teams zaprezentowano mi główne funkcjonalności systemu Hermes. Ponadto na pytanie o treści czy przed zakupem systemu Hermes w dniu 16 listopada 2020 r. dostawca/producent systemu Hermes odpowiedział na wszystkie sformułowane przez Panią lub zespół WAK pytania odnośnie funkcjonalności systemu Hermes zeznała: sformułowałam pytania do dostawcy/producenta systemu Hermes i przekazałam je prokuratorowi Iwanowskiemu, ponieważ nie miałam bezpośredniego kontaktu z tymi dostawcami/przedstawicielami. Z tego co pamiętam, kilkakrotnie monitowałam o odpowiedzi na moje pytania, pomimo tego nie uzyskałam na nie odpowiedzi. W efekcie dopiero po uzyskaniu fizycznego dostępu do systemu Hermes uzyskałam wiedzę o wszystkich funkcjonalnościach tego systemu. Z kolei na pytanie o treści czy w ocenie świadka system Hermes posiadał wyraźnie więcej funkcjonalności niż inne systemy typu OSINT, w tym [TP] i [TP] lub był wyraźnie bardziej przydatny do analiz prowadzonych przez jednostki prokuratury zeznała: Wycena systemów [TP] i [TP] dotyczyła [TP], zaś systemu Hermes – [TP]. Trudno powiedzieć, jak wyglądałaby wycena [TP] i [TP] dla [TP]. W mojej ocenie Hermes był funkcjonalnie najbardziej zbliżony do systemu [TP], trudno mi jest odpowiedzieć na to pytanie, bo nie pracowałam na tyle długo w systemach [TP] i [TP], aby stwierdzić, czy Hermes był wyraźnie lepszy.

(akta kontroli tom I str. 519-522)

Ponadto Prokuratura Krajowa na ww. pytanie przedłożyła wyjaśnienia Naczelnika Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Prokuratury Krajowej, Katarzyny Frąckowiak, która podała: Wnioski o wykonanie analizy kryminalnej rejestrowane są w elektronicznym rejestrze AK („analiza kryminalna”). Do grudnia 2021 roku rejestr AK prowadzony był w systemie JRWA (Jednolity Rzeczowy Wykaz Akt). Od stycznia 2022 roku rejestr AK jest prowadzony w centralnym systemie

informatycznym prokuratury ProkSys. Łącznie w rejestrze AK (JRWA + ProkSys) zarejestrowano 417 wniosków prokuratorskich o wykonanie analizy typu OSINT; zrealizowano 398 wniosków. W ramach pojedynczego wniosku, do realizacji zawartych w nim celów analitycznych, liczba zapytań z użyciem narzędzia Hermes mogła wynieść od kilkudziesięciu nawet do kilku tysięcy, w zależności od specyfiki sprawy, ilości identyfikatorów wskazanych przez prokuratora we wniosku czy ilości danych powiązanych z danymi badanymi, ujawnianych przez analityka w toku prowadzonych czynności OSINT.

(akta kontroli tom I str. 94-98)

Ponadto Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Prokuratury Krajowej, Katarzyna Frąckowiak przedstawiła wykaz wniosków o wykonanie analizy kryminalnej przy pomocy systemu Hermes w podziale na *sygnaturę Ak, datę rejestracji, sygnaturę sprawy, jednostkę prokuratury, której sprawa dotyczyła, datę zakończenia sprawy oraz sposób zakończenia sprawy.*

Wg przedłożonego wykazu, w okresie od 19 stycznia 2021 r. do dnia 27 maja 2024 r. jednostki prokuratury złożyły 417 wniosków o wykonanie analizy kryminalnej przy pomocy systemu Hermes, w efekcie czego wykonanych zostało 398 analiz kryminalnych (44 w 2021 r., 114 w 2022 r., 193 w 2023 r. oraz 47 w 2024 r.). Od dnia 13 marca 2024 r. w związku z brakiem kontynuacji opłacania wsparcia dla systemu Hermes nie zrealizowano dziewięciu wniosków o wykonanie analizy kryminalnej, z kolei 10 wniosków z lat 2021 – 2024 nie zostało zrealizowanych, bowiem – jak wyjaśniła Katarzyna Frąckowiak, Naczelnik Wydziału ds. Analizy Kryminalnej Prokuratury Krajowej, *10 spraw AK, które w przekazanym zestawieniu w kolumnie „sposób zakończenia” mają wartość NULL to wnioski zadekretowane na tego samego analityka. Pracownik ten przebywa często na zwolnieniu lekarskim (od sierpnia ma sukcesywnie przedłużane L4), nie dotrzymuje wyznaczanych mu terminów i ma bardzo duże zaległości, których przełożeni (poprzedni i obecni) nie są w stanie wyegzekwować mimo wielu prób. W marcu 2024 roku pracownik wskazał, że posiada skompletowane dane do zakończenia w/w analiz, jednak do tej pory ich nie zrealizował.*

(akta kontroli tom IV str. 6-34, 124-128)

Na zakup oraz wsparcie systemu Hermes wydatkowano 15 560 365 zł brutto. Tym samym koszt wykonania jednej analizy kryminalnej przy pomocy systemu Hermes wyniósł 39 096,39 zł brutto.

(akta kontroli tom IV str. 132, 139-141)

7. Koszty i źródła finansowania zakupu i wsparcia systemu Hermes

Zakup oraz wsparcie systemu Hermes zrealizowano na podstawie umowy z dnia 16 listopada 2020 r., aneksu nr 1 z dnia 1 lutego 2022 r. oraz aneksu nr 2 z dnia 3 kwietnia 2023 r., a także faktur opisanych w pkt 4 niniejszego wystąpienia.

Płatność za zakup systemu oraz wsparcia systemu została zrealizowana w wyniku przelewów na rzecz dostawcy/producenta oraz przelewów podatku VAT należnego od tych transakcji:

- z dnia 11 grudnia 2020 r. na kwotę 4 472 700 zł na rachunek Q Cyber Technologies SARL,
- z dnia 16 grudnia 2020 r. na kwotę 1 022 327 zł na rachunek Urzędu Skarbowego Warszawa Mokotów,

- z dnia 4 stycznia 2021 r. na kwotę 4 660 900 zł na rachunek Q Cyber Technologies SARL,
- z dnia 11 stycznia 2021 r. na kwotę 1 032 217 zł na rachunek Urzędu Skarbowego Warszawa Mokotów,
- z dnia 16 lutego 2022 r. na kwotę 1 996 896 zł na rachunek Q Cyber Technologies SARL,
- z dnia 21 lutego 2022 r. na kwotę 463 698 zł na rachunek Urzędu Skarbowego Warszawa Mokotów,
- z dnia 13 kwietnia 2023 r. na kwotę 1 554 168 zł na rachunek Bold Analytics Ltd,
- z dnia 13 kwietnia 2023 r. na kwotę 357 459 zł na rachunek Urzędu Skarbowego Warszawa Mokotów.

Łącznie koszt zakupu i wsparcia systemu Hermes wyniósł 15 560 365 zł²⁸.

Ww. wydatki zostały zaksięgowane w ramach działu/rozdziału/paragrafu 755/75505/6060 tj. *wydatki na zakupy inwestycyjne* (wydatki na zakup systemu Hermes oraz 755/75505/4300 tj. *zakup usług pozostałych* (wydatki na wsparcie systemu Hermes).

(akta kontroli tom I str. 29-46, 396-412, tom IV str. 36-47, 139-144)

Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego Prokuratury Krajowej, Maria Waclaw, na pytanie o treści czy opinie prawne z dnia 21 października 2020 r. radcy prawnego Krzysztofa Krełowskiego w sprawie możliwości zawarcia umowy na zakup sprzętu i licencji na oprogramowanie typu OSINT od Q Cyber Technologies SARL oraz z dnia 28 marca 2023 r. podpisane przez radców prawnych Dariusza Ćwika i Wojciecha Sobejko oraz adwokata Ewę Kisiel, były przedmiotem odrębnych umów zawartych przez Prokuraturę Krajową (...), czy też zostały sporządzone w ramach bieżącej obsługi Prokuratury Krajowej i nie poniesiono na ich sporządzenie dodatkowych kosztów (innych niż koszty umów w zakresie bieżącej obsługi prawnej Prokuratury Krajowej) wyjaśniła, że opinie prawne (...) zostały sporządzone w ramach zawartych umów i bieżącej obsługi, nie poniesiono na ich sporządzenie dodatkowych kosztów.

Ponadto Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego Prokuratury Krajowej, Maria Waclaw wyjaśniła, że zawiadomienie o zwiększeniu środków w planie finansowym dla Prokuratury Krajowej dysponenta trzeciego stopnia wpłynęło w dniu 2 listopada 2020 r. z Biura Budżetu i Majątku Prokuratury jako dysponenta głównego części 88 na podstawie Decyzji Prokuratora Generalnego z dnia 2 listopada 2020 r. o sygnaturze VIB.3103.86.2020 zwiększającej plan wydatków Prokuratury Krajowej dysponenta trzeciego stopnia w § 6060 „Wydatki na zakupy inwestycyjne” o kwotę 10 150 000 zł. W decyzji dysponenta głównego w uwagach wskazano zgodę Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej sygnatura FG6.4142.78.2020.561.MSO z dnia 29 października 2020 r.

(akta kontroli tom I str. 84-85, 396-398)

Dyrektora Biura Budżetu i Majątku Prokuratury, Lesław Wydra przedłożył do kontroli:

²⁸ Różnica wartości poszczególnych przelewów do kontrahentów w stosunku do wartości w zł zadekretowanych na fakturach wynika z różnic kursowych waluty euro (w której wystawione były faktury) pomiędzy datami faktur, a datami przelewów płatności do kontrahentów. Faktyczny wydatek księgowy Prokuratury Krajowej wyniósł 15 579 549,00, bowiem uwzględniono w nim 19 184 zł zysku w wyniku różnic kursowych, która to kwota została przekazana przez Prokuraturę Krajową na centralny rachunek dochodów Budżetu Państwa.

- zgodę Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 29 października 2020 r. na dokonanie zmian planu finansowego na 2020 r. w ramach rozdziału 75505 *Jednostki powszechne prokuratury* polegających na zmniejszeniu wydatków w § 6050 *Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych* z jednoczesnym zwiększeniem w § 6060 *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych* o kwotę 10.150.000 zł,

- notatkę służbową w sprawie zmian planu finansowego na 2020 r. w części 88 *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* z dnia 29 października 2020 r. wraz ze zgodą Pierwszego Zastępcy Prokuratora Generalnego Prokuratora Krajowego na dokonanie zmian w planach finansowych poszczególnych jednostek prokuratury,

- decyzję Prokuratora Generalnego z dnia 2 listopada 2020 r. w sprawie ww. zmiany w budżecie państwa na rok 2020.

(akta kontroli tom I str. 437-452)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zakup systemu Hermes z pominięciem ustawy *Prawo zamówień publicznych* poprzez błędną interpretację przepisu art. 4 pkt. 5 lit. c tej ustawy, czym naruszono art. 7 ust. 3 tej ustawy, stanowiący, że *zamówienia udziela się wyłącznie wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami ustawy*. Na skutek tej nieprawidłowości z naruszeniem ww. przepisu wydatkowano 15 560 365 zł, zaś odpowiedzialnym za tą nieprawidłowość jest ówczesny Prokurator Krajowy, Bogdan Świączkowski.

Bogdan Świączkowski, Prokurator Krajowy w okresie od 7 marca 2016 r. do 15 lutego 2022 r., który w imieniu Skarbu Państwa zawarł umowę na zakup systemu Hermes zeznał: *Ja podejmowałem decyzję w tym zakresie bazując na opiniach współpracujących ze mną osób, zakup miał być dokonany z zachowaniem wszystkich wymogów prawnych. Jeśli przedstawiono mi opinię pozwalającą na dokonanie zakupu z pominięciem ustawy Pzp, to uznałem, że taki sposób zakupu jest dopuszczalny. Kiedy byłem szefem ABW dokonywałem wiele zakupów z pominięciem ustawy Pzp ze względu na bezpieczeństwo publiczne i bezpieczeństwo państwa, a Prokuratura jest jednym z najważniejszych organów systemu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.*

(akta kontroli tom IV str. 220-224)

2. Zakup systemu Hermes bez określenia potrzeb w zakresie jego wykorzystania (w tym jego funkcjonalności, liczby stanowisk, liczby planowanych analiz kryminalnych), bez przeprowadzenia rzetelnej analizy ekonomicznej zakupu, a także w sposób niegospodarny (na rynku dostępne były bowiem tańsze systemy o porównywalnych funkcjonalnościach), czym naruszono art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*²⁹, stanowiący że *wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów*. Na skutek tej nieprawidłowości z naruszeniem ww. przepisu wydatkowano 15 560 365 zł, zaś odpowiedzialnym za tą nieprawidłowość jest ówczesny Prokurator Krajowy, Bogdan Świączkowski.

Bogdan Świączkowski, Prokurator Krajowy w okresie od 7 marca 2016 r. do 15 lutego 2022 r., zeznał: *Ja szczegółów nie znałem, z tego co wiem były*

²⁹ Dz.U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.

przeprowadzone różne analizy dotyczące tego oprogramowania, ten zakup miał być początkiem stworzenia nowego, nowoczesnego systemu analizy kryminalnej i jeśli ten program by się sprawdził, planowałem zakup kolejnych modułów tego programu, aby stworzyć cały system w tym zakresie, obejmujący jednostki prokuratury w terenie. Początkowo miały to być stanowiska jedynie w Prokuraturze Krajowej, potem ten system miał zaistnieć w prokuraturach regionalnych i okręgowych. Nie pamiętam szczegółów, jednak analizę kryminalną, niezbędną dla postępowań przygotowawczych interesowałem się odkąd w prokuraturze pojawili się analitycy kryminalni. Ta tematyka była przede mną cały czas pogłębianą m.in. publikowałem artykuły w publikacjach naukowych dot. tzw. białego wywiadu, czyli pozyskiwania na potrzeby postępowań karnych jawnych danych z różnego rodzaju obszarów, w tym z internetu. Zostawszy w marcu 2016 r. Prokuratorem Krajowym za jeden z celów nowoczesnej prokuratury uznałem znaczne poszerzenie analizy kryminalnej jawnych danych na potrzeby śledztw. W związku z czym zobowiązałem swoich doradców, w tym – jak pamiętam – prok. Grzegorza Ocieczka (byłego wiceszefa CBA i ABW) oraz p. Komosińskiego, byłego dyrektora Departamentu Zabezpieczenia Technicznego ABW, do poszukiwania na różnego rodzaju eventach czy targach najnowocześniejszego oprogramowania do analizy kryminalnej jawnych danych, niezbędnych dla najważniejszych postępowań przygotowawczych. Nie pamiętam daty ale mógł być to 2019 r., zostałem poinformowany chyba przez tych doradców, że bodajże na targach w Pradze został zaprezentowany najnowocześniejszy system analizy kryminalnej, który wywołał ich entuzjastyczne podejście do tego oprogramowania. W związku z tym poprosiłem aby w kwestiach dot. tego oprogramowania (nie znałem szczegółów) kontaktowali się z Departamentem Przestępczości Gospodarczej i Wydziałem Analizy Kryminalnej w celu potwierdzenia tej przełomowości i niezbędności posiadania takiego oprogramowania. Później, w czasach pandemii covid, uzyskałem informację, że ten system jest potrzebny, niezbędny. Rozmawiałem m.in. z prokuratorami regionalnymi, że potrzebny jest też taki nowoczesny system do analizy kryminalnej. Nie pamiętam kto i kiedy zaproponował, aby doszło do prezentacji tego konkretnego oprogramowania. Wiem, że były to czasy covidu. Wraziłem osobistą chęć, ciekawość, aby zobaczyć jak to oprogramowanie działa w praktyce i w czasach covidu zostało zorganizowane spotkanie. Nazwy firmy nie pamiętam, wiem, że prezentowały program osoby z Izraela, bowiem był problem z ich przyjazdem ze względu na obostrzenia covidowe. Kontakty z przedstawicielami, którzy prezentowali ten system były organizowane w trybie roboczym, nie interesowałem się tym. Gdy na tej prezentacji wskazałem mój stary numer telefonu, okazało się że system ten potrafił uzyskać z otwartych źródeł internetowych bardzo dużo informacji o mnie, co zrobiło na mnie duże wrażenie, wręcz piorunujące, wiedząc co potrafi starszego rodzaju oprogramowanie analityczne. W związku z powyższym wydałem dyspozycję swoim podwładnym prokuratorom i Naczelnikowi WAK, aby w imieniu prokuratury przeprowadzili rozmowy czy to oprogramowanie jest niezbędne, by przeprowadzili analizę rynku czy są dostępne inne tego rodzaju systemy. I jeśli to oprogramowanie będzie jedynym dostępnym jako posiadające tak duże możliwości, należy zdecydować o jego zakupie przy zachowaniu u wszelkich warunków formalno-prawnych.

Ponadto świadek zeznał: Chciałbym ponadto dodać, że kontroli powinno podlegać, dlaczego zaprzestano stosowania i wsparcia programu Hermes i żałuję, że wysiłek poczyniony na zakup tego systemu został zmarnowany i jeśli chodzi o dokonywanie analizy kryminalnej wróciliśmy do czasów „króla Ćwieczka”. Rezygnacja ze stosowania tego systemu jest to przyczynek do tego, by w Polsce znów działały mafie i zwiększona przestępczość.

3. Nierzetelne zawarcie umowy z dnia 16 listopada 2020 r. na zakup systemu Hermes poprzez:
- 3.1 Zawarcie umowy pomimo braku przeprowadzenia testów systemu przez obsługujących docelowo system Hermes pracowników Wydziału ds. Analiz Kryminalnych.
 - 3.2 Zawarcie umowy pomimo braku udzielenia odpowiedzi przez dostawcę systemu na pytania odnośnie istotnych funkcjonalności, jakie zgłaszali pracownicy Wydziału ds. Analiz Kryminalnych.
 - 3.3 Zawarcie niejasnych zapisów w umowie, które mogły utrudnić lub uniemożliwić Prokuraturze Krajowej dochodzenie odszkodowania w przypadku niewłaściwego wykonania umowy przez dostawcę.
 - 3.4 Zawarcie w umowie rażąco niskich kwot odszkodowania w przypadku opóźnień we wdrożeniu systemu Hermes, a także w przypadku przerw w jego działaniu.
 - 3.5 Nieujęcie w umowie zapisów pozwalających na wypowiedzenie umowy w przypadku zaprzestania działania systemu Hermes powyżej 30 dni (zapis taki wprowadzono dopiero w aneksie nr 2 do umowy z dnia 3 kwietnia 2023 r.).
 - 3.6 Poddanie treści umowy jurysdykcji „prawa Anglii i Walii” oraz „sądom w Londynie w Anglii”, co mogło utrudnić dochodzenie roszczeń Prokuratury w przypadku nienależytego wykonania umowy.
 - 3.7 Sporządzenie i podpisanie wiążącego tekstu umowy w języku angielskim, co mogło utrudnić dochodzenie roszczeń Prokuratury w przypadku nienależytego wykonania umowy, a także było niezgodne z przepisem art. 4 pkt 4 ustawy z dnia 7 października 1999 r. *o języku polskim*³⁰, który stanowi, że język polski jest językiem urzędowym dla instytucji powołanych do realizacji określonych zadań publicznych.

Odpowiedzialnym za tą nieprawidłowość jest Bogdan Świączkowski, Prokurator Krajowy w okresie od 7 marca 2016 r. do 15 lutego 2022 r., który zeznał: *Ja szczegółów nie znam, wydawało mi się że analitycy testowali ten system. Jeśli chodzi o treść samej umowy to ona była negocjowania, za te sprawy odpowiadała ś.p. prokurator Gałuszka – Górską, co wynikało też z przepisów wewnętrznych, miałem do niej duże zaufanie, niestety p. prokurator nagle zmarła. Ona na pewno nadzorowała proces negocjacyjny związany z tą umową, nie podpisywałem żadnych dokumentów, jeśli na dokumencie nie było jej pieczęci i osób, które odpowiadały za finanse oraz sprawy prawne. W wielu umowach tego rodzaju są takie zapisy, znając szybkość i sprawność polskiego wymiaru sprawiedliwości też miałbym wątpliwości czy powinien być wskazany sąd polski. Co do kwestii kar umownych nie potrafię się wypowiedzieć, z tego co wiem, system funkcjonował bez jakichś większych problemów. Przecież zapisy umowy powstają w wyniku negocjacji dwóch stron.*

4. Nierzetelne zawarcie (w dniu 3 kwietnia 2023 r.) aneksu nr 2 do umowy na zakup systemu Hermes, tj. bez posiadania udokumentowanej wiedzy, czy strona tego aneksu, tj. podmiot Bold Analytics Ltd jest następcą prawnym

³⁰ Dz.U. z 2024 r. poz. 1556.

podmiotu Q Cyber Technologies SARL, z którym zawarto umowę na zakup systemu Hermes.

Odpowiedzialnym za tą nieprawidłowość jest Dariusz Barski, Prokurator Krajowy w okresie od 18 marca 2022 r. do 12 stycznia 2024 r., który udzielił pełnomocnictwa do zawarcia ww. aneksu z podmiotem Bold Analytics Ltd., a którego zeznania w sprawie tej nieprawidłowości zostały przytoczone w pkt 2 niniejszego wystąpienia.

5. Wykonanie nieokreślonej, nie mniejszej niż 30, liczby analiz kryminalnych bez wymaganego przepisami wniosku (na podstawie ustnego polecenia), czym naruszono § 130 ust. 1 i 2 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 lipca 2021 roku *w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury*³¹ oraz przepis § 4 pkt 2 Zarządzenia nr 15/2021 Prokuratora Krajowego z 11 lutego 2021 r. *w sprawie wykonywania w Prokuraturze Krajowej czynności analitycznych w oparciu o dane pozyskiwane ze źródeł dostępnych w sieciach komputerowych*, które stanowiło, że wykonywanie ww. czynności analitycznych wymagało pisemnego wniosku prokuratora.

Wykonywanie analiz kryminalnych z naruszeniem przepisów prawa stanowiło również naruszenie postanowień umowy na zakup systemu Hermes i naraziło Prokuraturę Krajową na odpowiedzialność odszkodowawczą z tej umowy.

Wykonywanie analiz kryminalnych z naruszeniem przepisów prawa, tj. bez pisemnego wniosku uniemożliwiało weryfikację, czy analizy te sporządzane były w związku z prowadzonymi przez prokuraturę postępowaniami.

Odpowiedzialnymi za ww. nieprawidłowość byli Michał Ostrowski, ówczesny Dyrektor Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej oraz Tomasz Piekarski, ówczesny Zastępca Dyrektora Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej, których zeznania przytoczone zostały w pkt 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Bogdan Świączkowski, Prokurator Krajowy w okresie od 7 marca 2016 r. do 15 lutego 2022 r., zeznał: *Nie miałem wiedzy, że takie analizy były dokonywane, ale uważam że takie ustne dyspozycje były dopuszczalne, moje zarządzenie bardziej dotyczyło prokuratorów z zewnątrz, jednak jeśli wpłynęło pilne zawiadomienie, aby sprawdzić jego wiarygodność należało szybko dokonać takiej analizy. Istotnym jest, że dla prokuratora ważniejsze są zapisy ustawy Prawo o prokuraturze i Kodeks postępowania karnego od zarządzenia ministra czy Prokuratora Krajowego. W przypadku pilnej konieczności należy stosować przepisy ustaw, a nie aktów niższego szczebla.*

6. Brak rzetelnej weryfikacji bezpieczeństwa instalacji i użytkowania w Prokuraturze Krajowej systemu Hermes, w tym możliwości ujawnienia informacji ustawowo chronionych oraz nieobjęcie systemu Hermes *Polityką bezpieczeństwa danych osobowych*, pomimo przetwarzania w nim takich danych.

Odpowiedzialnym za tą nieprawidłowość jest Bogdan Świączkowski, Prokurator Krajowy w okresie od 7 marca 2016 r. do 15 lutego 2022 r., który zeznał: *To nie był system, tylko oprogramowanie, nie przekazywał nic na zewnątrz, pierwszy raz słyszę, że był to system przetwarzający dane ze śledztw, miały to być dane z internetu. Gdyby to był system przekazujący między*

³¹ Dz. Urz. Ministerstwa Sprawiedliwości z 2021 r., poz. 170.

jednostkami prokuratury jakieś dane ze śledztw, wówczas należałoby się zastanowić czy i jakie jest ryzyko wycieku tych danych. Nie istniała moim zdaniem potrzeba formalno-prawna, ponieważ system przetwarzał tylko i wyłącznie dane jawne. Taki system miał prowadzić do pozyskiwania źródeł dowodowych ale nie przez ujawnienie materiałów z prowadzonych śledztw. Program ten miał dokonywać analizy kryminalnej opartej na jawnych źródłach, a czynności operacyjno-rozpoznawcze mają charakter niejawny, podejmowane przez służby, co w przypadku tego programu nie miało miejsca.

Ponadto, na pytanie dlaczego system Hermes nie został objęty polityką bezpieczeństwa danych osobowych, Bogdan Świączkowski zeznał: *W mojej opinii program miał dokonywać analizy kryminalnej na potrzeby śledztw, podobne systemy w prokuraturze działały, ale dużo mniej sprawnie, i też przetwarzały one dane osobowe, ale nikt nie podnosił takich zarzutów, w mojej opinii do takich programów jak Hermes nie stosuje się przepisów o ochronie danych osobowych, albowiem dotyczy to materiałów wykorzystywanych na podstawie kodeksu postępowania karnego.*

(akta kontroli tom IV str. 220-224)

7. Nieujęcie dokonania zamówień z wyłączeniem stosowania przepisów ustawy Pzp w przekazanych do Urzędu Zamówień Publicznych rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach za 2020 r., 2022 r. oraz 2023 r., czym naruszono § 1 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru, sposobu przekazywania oraz sposobu i trybu jego korygowania³² oraz § 1 pkt 9 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania³³, które stanowiły, że roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach zawiera liczbę i łączną wartość zamówień, bez podatku od towarów i usług, które zostały udzielone z wyłączeniem stosowania przepisów ustawy.

Odpowiedzialna za powyższą nieprawidłowość jest Maria Waclaw, Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego Prokuratury Krajowej, która pomimo wiedzy o zakupie systemu Hermes z wyłączeniem stosowania ustawy Pzp nie zapewniła ujęcia tego zakupu jak i zakupu usług wsparcia (nabytych na podstawie aneksów nr 1 i nr 2 do umowy na zakup systemu Hermes) w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach, a wykonanie tego obowiązku leżało w ramach zadań kierowanego przez nią Biura.

Maria Waclaw, Dyrektor Biura Administracyjno-Finansowego Prokuratury Krajowej wyjaśniła: *Zgodnie z przyjętymi kolejno po sobie w Prokuraturze Krajowej zarządzeniami Prokuratora Krajowego w sprawie udzielania/ustalenia zasad udzielania zamówień publicznych (...) udzielenie zamówienia publicznego następuje na podstawie złożonego do Biura Administracyjno – Finansowego przez właściwą komórkę merytoryczną wniosku o wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub analogicznie dokonanie zakupu finansowanego ze środków publicznych na mocy wyłączeń ze stosowania przepisów ustawy następuje na podstawie złożonego do Biura Administracyjno – Finansowego przez właściwą komórkę merytoryczną wniosku o dokonanie zakupu. Złożonym wnioskom nadawany jest w Biurze Administracyjno – Finansowym numer sprawy (tj. prowadzi się rejestry zamówień publicznych i rejestry zakupów), następnie*

³² Dz.U. poz. 2463.

³³ Dz.U. poz. 2038.

otrzymują one dalszy bieg, tj. odpowiednio przeprowadzana jest procedura udzielenia zamówienia publicznego w trybie ustawy Pzp przez pracownika ds. zamówień publicznych lub dokonuje się zakupu na mocy wyłączeń jej stosowania, który to zakup obsługuje referent sprawy, ale wniosek taki jest weryfikowany przez m.in. pracownika ds. zamówień publicznych. Udzielone w powyżej wskazany sposób zamówienia lub zakupy wprowadzane są przez pracownika ds. zamówień publicznych do sprawozdania o udzielonych zamówieniach przekazywanego do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. W przypadku oprogramowania Hermes, Biuro Administracyjno – Finansowe nie otrzymało od komórki merytorycznej wniosku o wszczęcie procedury zakupowej, czy to w trybie ustawy Pzp czy też na mocy jej wyłączeń. W zakresie pytania nr 2 informuję, że za sporządzenie i przesyłanie sprawozdań odpowiedzialna była i jest [PF] – specjalista, a aktualnie główny specjalista ds. zamówień publicznych. W zakresie pytania nr 3, w nawiązaniu do odpowiedzi na pytanie nr 1 w związku z faktem, iż BAF nie otrzymało od komórki merytorycznej wniosku o wszczęcie procedury zakupowej, czy to w trybie ustawy Pzp czy też na mocy jej wyłączeń informujemy, że nie odnotowaliśmy jakichkolwiek poleceń nieujęcia w sprawozdaniach kwot wydatkowanych na zakup i usługę utrzymaniową systemu „Hermes”.

(akta kontroli tom IV str. 134-136)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski Z uwagi na zakończenie przez Prokuraturę Krajową dokonywania analiz kryminalnych przy pomocy systemu Hermes, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 6 lutego 2025 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Michał Jędrzejczyk

/podpisano elektronicznie/